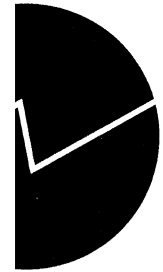

*Lars Rogstad, Randi Jule, Torgeir Vik og
Jan Erik Wålberg*

**Samordnet bruk av GAB-data
i SSB**

Notater

Forord

På møte 4.12. ble det tatt initiativ til å kartlegge SSBs samlede bruk og anskaffelse av data fra GAB. Det ble vedtatt å etablere en arbeidsgruppe med representasjon fra de fagseksjonene som benytter GAB-data i dag. Gruppen skulle også ha EDB-kunnskap. Gruppen rapporterer til direktørmøtet.

Gruppen fikk følgende mandat:

- kartlegge dagens omfang av bruk og anskaffelser av GAB-data i SSB
- synliggjøre problemområder ved dagens bruk av GAB-data
- avklare SSBs behov for GAB-data
- foreslå løsninger for å effektivisere anskaffelse og bruk av GAB-data

Følgende personer har vært med i arbeidsgruppen:

- Lars Rogstad, seksjon 220
- Torgeir Vik, seksjon 320
- Jan Erik Wålberg, seksjon 403
- Randi Jule, seksjon 460

I tillegg er Henning Hartvedt (320), Børge Strand (320), Ole Rognstad (430) og Trond Tørstad (460) trukket med i arbeidet. Ole O. Moss (220) har gitt verdifulle kommentarer til framstillingen av SSBs bruk av GAB i "tidligere tider". Arbeidsgruppen har hatt 4 møter.

Lars Rogstad har ledet arbeidet og utarbeidet rapporten.

Formålet med rapporten har også vært å dokumentere og gi en mest mulig samlet og oversiktlig framstilling av hele dette problemkomplekset. Det har også vært nyttig å bringe sammen sentrale aktører fra ulike fagmiljøer i SSB.

Problemstillingene knyttet til SSBs bruk av GAB har også relevans for og griper tildels inn i andre områder. Dette omfatter i første rekke forholdet mellom GAB-systemet og folkeregistersystemet, SSBs tilgang til og bruk av data fra folkeregisteret og forholdet mellom det sentrale GAB ("riks-GAB") og større kommuners eget lokale GAB-system.

I rapporten benyttes bl.a. følgende forkortelser:

DSF	Det sentrale folkeregister
	Det nye offisielle og sentrale registeret i folkeregistersystemet. Registeret ligger i Skattedirektoratet og oppdateres i hovedsak av de lokale folkeregistrene via on-line tilknytning.
	DSF avløste i 1993 DSP (Det sentrale personregister). DSP ble driftet av Statens datasentral, som nå også er distributør av data fra DSF
SK	Statens kartverk
SKVE	Statens kartverk, Vestfold (og tilsvarende fylkesbokstaver for andre fylker)

Innhold

Sammendrag	5
1. Innledning og bakgrunn for arbeidet.....	6
1.1 Bakgrunn.....	6
1.2 Kort om GAB	6
1.3 Utviklingen i SSBs bruk av GAB-data	9
1.4 Prising av data og kjøp av data fra GAB	10
2. Dagens uttak og bruk av GAB-data.....	12
2.1 Bygningsdata - rapport 1286.....	12
2.2 Eiendomsomsetning - rapport 5260	14
2.3 Befolkningsstatistikk.....	16
2.4 Aktuelle prosjekter i SSB.....	17
3. Planer om ny statistikk - udekkete behov	19
3.1 Bygningsstatistikk	19
3.2 Folke- og bolig telling 2000	19
3.3 Befolkningsstatistikk.....	20
3.4 Eiendomsomsetning.....	20
3.5 Arealstatistikk	20
3.6 Databehov og kostnader	20
4. Datakvaliteten i GAB.....	21
4.1 Generelt	21
4.2 Bestilling og leveranser av data fra GAB	22
4.3 Lokale GAB-systemer	22
4.4 Manglende utfylling av sentrale kjennemerker.....	23
4.5 Tidsmessig etterslep i registreringer	23
4.6 Inkonsistente opplysninger mellom ulike deler av registrene.....	24
4.7 Struktur og identifisering	24
4.8 Tidligere tiltak med sikte på forbedringer	25
5. Mulige løsninger	26
5.1 Endringer av rutiner innenfor nåværende løsning.....	26
5.2 Aktuelle tiltak	26
5.3 Egen "kopi-GAB" i SSB.....	27
5.4 Anbefalinger.....	28
Referanser	29
Vedlegg 1: Detaljert beskrivelse av datauttak fra GAB.....	30
Vedlegg 2: Avtale om GAB-leveranser mellom SK og SSB	33
Vedlegg 3: Avtale mellom SSB og SK - statistikkloven	35
Vedlegg 4: SSBs forslag til nye kontrollrutiner i GAB	39
Vedlegg 5: Nytt bearbeidingsopplegg for eiendomsomsetningen.....	40
Vedlegg 6: Brev fra Finansdepartementet til SSB om betaling for data.....	42

Sammendrag

Tabellen oppsummerer SSBs anskaffelser og bruk av data fra GAB i 1995.

Produkt-nummer	Statistikkområde	Seksjon, kontaktperson	Status	Frekvens publisering	Type data som brukes av SSB	Kostnad - 1995 (inkl. MVA)	Budsjett 1996
331	Byggearealstatistikk	460, Randi Jule	løpende	måned	B	390.000 ¹⁾	400.000 ⁴⁾
316	Prisindeks for nye eneboliger	460, Randi Jule	løpende	kvartal	A, B		
314.4	Produksjonsindeks for bygg og anlegg	460, Randi Jule	løpende, kommer i 1996	kvartal	B		
200	Eiendomsomsetning	430, Ole Rognstad	løpende	kvartal	G, A	64.000 ²⁾	
317	Prisindeks bruktboliger	460, Randi Jule	løpende	kvartal	G		
317	Data fra "Oslo-GAB" ⁶⁾	460, Randi Jule	løpende	kvartal	A	16.000	
332	Prisstatistikk for næringseiendommer	460, Trond Tørstad	prosjekt		G, A, B	25.000	
045.2	BSS/BEBAS (befolkningsstatistikk)	320, Torgeir Vik	prosjekt, men planlagt løpende	kvartal	A	50.000 - 300.000 ³⁾	300.000 ⁵⁾
171.3	Utslipp til luft	220, Kristin Rypdal	prosjekt		B, utvalg	12.000	
513.2	Arealstatistikk for byer og tettsteder	220, Lars Rogstad	prosjekt		G, A, B	35.000	
282	Kommunal økonomi - analyse	SPA, Audun Langørgen	prosjekt		B	gratis	

¹⁾ Dataene benyttes også til prisindeks nye eneboliger og produksjonsindeks for bygg og anlegg

²⁾ Dataene benyttes også til prisindeks bruktboliger

³⁾ Omfatter befolkningsdata fra DSP/DSF og data fra adresseregisteret i GAB for å supplere adressekjennermerker til DSF-dataene. Vanskelig å fastslå eksakt beløp.

⁴⁾ Totalkostnader 1996 for de to faste GAB-rapportene. Gjeldende budsjett pr. dato er på 300.000 kr

⁵⁾ Omfatter både fullstendig anskaffelse (250.000 kr.) og vedlikehold halvt år (52.000 kr.)

⁶⁾ Benyttes i prisindeksen for bruktboliger

SSB har brukt i størrelsesorden 600.000 - 800.000 kr til direkte anskaffelse av GAB-data i 1995. I tillegg kommer interne kostnader i SSB knyttet til kvalitetskontroll, oppretting av feil og mangler og tilrettelegging. Dette anslås til ca. 2 mnd. verk for 1995. Det er budsjettet med 700.000 kr til anskaffelse av GAB-data i 1996.

Kartleggingen har avklart at SSB ikke anskaffer data "dobbel" fra GAB. SSB har tidligere lagt ned et betydelig arbeid i forbindelse med forslag om endring av rutiner i SK som kan forenkle leveransen av og forbedre kvaliteten på GAB-data.

Bruk av data fra GAB medfører en rekke problemområder for SSB. De viktigste er:

1. Det overføres omfattende datamengder, tildels betydelig mer enn hva SSB har behov for, noe som gjør datamassen lite oversiktlig og unødvendig kompliserende å behandle
2. Overføringene følger et fastsatt og stivbent oppsett, som medfører manglende fleksibilitet ved behov for endringer
3. Svært variabel datakvalitet, med mye ekstra arbeid for SSB med kvalitetskontroll og opprettinger
4. Kostnader og datakvalitet setter klare begrensninger for SSBs bruk av dataene til nye statistikkprodukter

Det anbefales følgende tiltak for å effektivisere og forbedre SSBs bruk av GAB-data:

1. Innlede nye forhandlinger med SK om kostnadsfri tilgang til GAB-data (jfr. avsnitt 1.3)
2. Oppnevne funksjon som GAB-koordinator i SSB (jfr. avsnitt 5.2)
3. Innlede forpliktende kontakt med Norsk Eiendomsinformasjon as for å tilpasse funksjonalitet og innhold i planlagt CD-plate med GAB-data til SSBs behov (jfr. avsnitt 1.2)
4. Innlede forhandlinger med SK for å endre bestillingsopplegget for GAB-data (jfr. avsnitt 4.2)
5. Innlede forhandlinger med SK for å innføre tiltak som vil forbedre datakvaliteten i GAB (jfr. avsnitt 4.6)

1. Innledning og bakgrunn for arbeidet

1.1 Bakgrunn

SSB legger stadig større vekt på bruk av eksisterende registre ved produksjon av løpende statistikk. Overgang fra skjemabasert til registerbasert statistikkutarbeiding er et viktig strategisk valg. GAB-registeret er en sentral datakilde for statistikk om bygninger og byggeaktivitet, eiendommer og eiendomsomsetning, og som kilde for adresseopplysninger ved produksjon av kretsfordelt befolkningsstatistikk.

Folke- og boligtellingsen i år 2000 (FOB 2000) aktualiserer ytterligere bruken av GAB-registeret for SSB. Spesielt interessant her er også utvikningen av bygningsdelen i GAB til et evt. boligregister.

Sentrale problemstillinger for SSB mht. til bruk av GAB-registeret som kilde for ulike statistikkprodukter er bl.a.:

- datakvalitet (og dermed betydningen for kvaliteten på SSBs statistikkprodukter)
- samordning av begreper og strukturer
- tilgang og rettigheter til dataene
- kostnader ved bruk av dataene

GAB-registeret står i en særstilling i forhold til mange andre administrative registre som SSB får data fra. Data fra GAB benyttes til mange ulike statistikkformål i SSB. SSB spilte en sentral rolle i forbindelse med opprettingen av systemet, og SSB hadde også det faglige ansvaret for GAB-systemet i en periode.

I mange sammenhenger har det kommet fram klare ønsker om endringer i tilgangen til data fra GAB-systemet. Dette omfatter bl.a. ønsker om:

- reduksjon av kostnadene
- større fleksibilitet og mer anvendelig bruk av dataene
- bedre kontroll med datakvaliteten

1.2 Kort om GAB

GAB er Norges offisielle register for grunneiendommer, adresser og bygninger. Hovedmålsettingen med opprettingen av GAB var å sikre effektivisering og rasjonalisering av rutiner knyttet til forvaltningen av grunneiendommer, bygninger og adresser.

Mer detaljert dokumentasjon om GAB-systemet finnes bl.a. i "GAB Brukerbok med registreringsinstruks" (SK 1991) og i "Effektivisering av kommunale forvaltningsoppgaver ved bruk av GEO-informasjon" (SK/GEO 1996)

Lovgrunnlag/forskrifter

GAB-systemet er opprettet med hjemmel i egen lov (delingsloven (23.6.1978), §4.1, annet ledd). Miljøverndepartementet er formell eier av GAB, og SK ivaretar denne rollen på vegne av departementet. Det er utarbeidet egne forskrifter for GAB-systemet (28.4.87). Forskriftene er hjemlet i delingsloven, §4.1, tredje ledd.

Lovverket pålegger både Tinglysingskontorene (dvs. sorenskivere og byfogder) og kommuner å levere data til GAB-systemet. Siden GAB er etablert ved egen lov er ikke SK (som registeransvarlig) konsesjonspliktig. Datatilsynet er imidlertid rådgivende instans i tilknytning til forvaltning av GAB-data. Åndsverkloven (katalog-opphavsrettsbestemmelsen) gir SK opphavsrett til data fra GAB-systemet.

Innhold

GAB-systemet er bygget opp rundt de tre hoveddelene grunneiendommer (G-delen), adresser (A-delen) og bygninger (B-delen). Det er etablert koblinger mellom de ulike delene som sikrer de ulike relasjonene. GAB-registeret omfatter pr. dato informasjon om ca. 2,3 mill. grunneiendommer, 1,7 mill. adresser og 3,4 mill. bygninger.

GAB ble etablert "bitvis" (del for del) fra slutten av 70-tallet. De første "GAB-personene" ble ansatt i 1979. Prøvedrift med deler av GAB (G-delen) startet for noen kommuner i 1978. A-delen ble påbegynt i 1983 ved overføring av SSBs adresseregister fra FoB 1980. B-delen ble etablert ved at rapporteringsplikt for nye bygg ble iverksatt 1.1.83. B-delen ble kraftig utvidet gjennom MABYGG-prosjektet (se under).

A- og G-delen skal i prinsippet omfatte alle adresser og grunneiendommer i Norge. B-delen omfatter alle bygninger over 15 m².

Miljøverndepartementet tildelte fra starten av SSB det faglige og administrative ansvaret for GAB. Et avgjørende argument for dette var at SSB hadde generell og stor registererfaring. I forbindelse med etableringen av Statens kartverk (SK) 1.1.1986 besluttet Miljøverndepartementet å flytte det faglige og administrative ansvaret for GAB fra SSB til SK. Alle data i GAB-registeret i SSB ble overført kostnadsfritt til SK.

Fra 1995 ble GAB og den elektroniske grunnboka (tinglygingsregisteret) samordnet i et felles eiendomsregister. MD og Justisdepartementet er (som tidligere) ansvarlige registerførere for hver sin registerdel. Driftsansvaret for tinglygingsregisteret er lagt til statsaksjeselskapet Norsk Eiendomsinformasjon.

Stedfesting og tildeling av bygningsnummer til alle bygninger over 15 m² ble slutført i 1995 (MABYGG-prosjektet) (SK 1995). I dette prosjektet ble det ialt registrert 2,7 mill. bygninger i GAB. For disse bygningene ble det i hovedsak bare registrert et fåtall opplysninger (koordinater, bygningstype, referanse til tilhørende eiendom (gårds- og bruksnummer)).

I 1995 startet arbeidet med å overføre Riksantikvarens register over bygninger fra før år 1900 (SEFRAK). Dette vil gi et mer fullstendig bygningsregister der alle typer bygningsdata er samlet.

I 1995 startet også arbeidet med å stedfeste alle adressene i A-delen med kartkoordinater ("adresseprosjektet") (SK, udat). Prosjektleder for dette arbeidet er Leiv Bjarte Mjøs, SK Hordaland (som også var ansvarlig prosjektleder for MABYGG). Arbeidet gjennomføres i tett samarbeid med den enkelte kommune.

Adresseprosjektet omfatter skal bl.a. koordinatsette alle adresser i GAB. Prosjektet er utløst bl.a. av behov fra innføring av EDB-baserte transportsystemer, i første rekke varetransport, utrykningsoppdrag, flåtestyring og ulike kommunale anvendelser. Prosjektet er planlagt avsluttet 1.6.96 (vil ta noe lenger tid i noen fylker).

Prosjektet omfatter tre faser:

- i) rette feil i GAB mht. manglende adresser
- ii) maskinell overføring av koordinater fra bygning til adresse (for de fleste adresser; "en til en"-forhold bygning - adresse)
- iii) manuell tildeling av koordinater av rest-adressene

Prosjektet forutsetter også omfattende og nødvendig samarbeid (utnyttning av lokalkunnskap) med kommunene ved tildeling av koordinater.

Aktører

SK er faglig ansvarlig for GAB-systemet.

Det sentrale ansvaret er plassert ved SK Ringerike, Landdivisjonen, distriktsavdelingen. Distriktsavdelingen er ikke delt i seksjoner (med unntak av fylkeskartkontorene), men GAB-arbeidet er organisert som et *oppdrag* i avdelingsstaben. Distriktsavdelingen ledes av avdelingsdirektør Erik Perstuen. Faglig ansvarlig (oppdragsansvarlig) i distriktsavdelingen er Gotfred Rygh. Andre medarbeidere ved SK Ringerike er Jon Kaasa og Laila Sveen.

Markedsansvarlig for GAB-systemet er Svenn Rune Systad, SK Rogaland. Dette ansvaret omfatter bl.a. ansvar for inntektsbudsjett, markedsføring og produksjon (uttak) av data.

Uttak av data fra GAB skal i utgangspunktet kunne utføres ved hvert fylkeskartkontor, men kompetansen lokalt er svært varierende. SSBs erfaringer med uttak av GAB-data tyder på at organiseringen av denne type oppdrag virker noe mangelfull. (Arbeid utføres for det meste av en person - Laurits Farstad, SK Vestfold.)

Torbjørn Bakko, SK Vestfold er en faglig medarbeider underlagt Gotfred Rygh. Arbeidsoppgavene er bl.a. fornying av rapportmodulen fra GAB.

Kommunene oppdaterer GAB direkte, evt. via SKs regionapparat (fylkeskartkontorene). Kommunene registrerer nye grunneiendommer, adresser og bygninger. Tinglysingskontorene rapporterer inn hjemmelsovergang maskinelt.

Norsk Informasjonsteknologi (NIT) har driftsansvar for system og databaser, og er operatør for uttak av data, mm. NIT Bergen har ansvar for utvikling og vedlikehold av programvare, NIT Tønsberg har ansvaret for rapporter og NIT Hamar drifter selve databasen.

GAB-systemet har gjennomgått en utvikling rent EDB-messig siden etableringen, men systemet virker fortsatt noe "gammelmodig". Standardrapportmodulen er den teknisk sett svakeste delen av GAB. Denne modulen ble utviklet på slutten av 70-tallet (er programmert i metacabol mot den opprinnelige DL1-databasen), men den ble ikke fornyet i forbindelse med innføring av "Nye GAB" i 1991. I forbindelse med samordningen i 1995 av GAB med den elektroniske grunnboka ble det besluttet å fornye rapportmodulen, og dette arbeidet er startet opp. I dette arbeidet ble det definert kortsiktige tiltak (bl.a. tilfredsstillelse av SSBs behov) og mer langsiktige tiltak. Kontaktperson for dette arbeidet er Torbjørn Bakko, SK Vestfold.

Sett fra SSBs utgangspunkt som en ekstern kunde virker GAB-systemet tungrodd, med uoversiktlig organisering og mangelfullt og "gammeldags" EDB-opplegg.

Nytt produkt - GAB-data på CD-rom

Norsk Eiendomsinformasjon as (tidligere Tinglysingsdata) planlegger å utgi komplette GAB-data og informasjon om hjemmelshavere og eiere på en CD-plate. Dataene distribueres sammen med et enkelt søke- og rapporteringsverktøy, slik at ønsket informasjon kan selekteres geografisk og tematisk. Dataene kan flyttes over i lokale systemer for videre behandling i databaser, regneark eller tekstbehandling. Produktet skal lanseres høsten '96. Antydte pris for komplette data med fire oppdateringer pr. år er 300.000 - 500.000 kr.

Produktet eksisterer pr. dato som en demonstrasjonsmodell. SSB er i dialog med Norsk Eiendomsinformasjon om videre utvikling. Spesielt er det viktig at systemet utvikler funksjonalitet for håndtering av endringer på en effektiv måte.

1.3 Utviklingen i SSBs bruk av GAB-data

I den første tiden etter overføringen fra SSB til SK mottok SSB GAB-data kostnadsfritt fra SK. Dette omfattet data til byggearealstatistikken og eiendomsomsetningsstatistikken. Data ble mottatt direkte fra driftsoperatøren (kommunedatasentralene). Kommunedata Vestlandet (KDV) var hele tiden systemansvarlig for GAB. Til å begynne med mottok SSB data parallelt fra alle kommunedatasentralene og senere fikk Kommunedata Vestviken oppgaven med å hente ut data for hele landet samlet og sende det til SSB. KDV Vestlandet hadde systemansvar og Vestviken driftsansvar.

Mot slutten av 1980-tallet styrket SK sin kompetanse på og registerføring og oppfølging av GAB-systemet. Egen koordinator (Gotfred Rygh) ble ansatt, noe som bidro sterkere til å markere SK som eier og faglig ansvarlig for GAB. Forholdet til driftsoperatøren (nåværende Norsk Informasjonsteknologi - NIT) ble grundig gjennomgått, og nye driftsavtaler ble inngått.

1988

SSB mottok midt i budsjettåret 1988 krav om betaling for de pågående leveransene av GAB-data. Bakgrunnen for dette var bl.a. krav fra Finansdepartementet til SK om inntekter fra GAB. Dette kom noe overraskende på SSB, og det ble innkalt til toppmøte mellom SSB og SK om saken. Det ble nedsatt et eget utvalg (Lund og Rygh) som utarbeidet forslag til midlertidig avtale mellom SK og SSB om levering av GAB-data. Avtalen (vedlegg 2) ble undertegnet i 1989, og det er denne avtalen som fortsatt regulerer SSBs kjøp av GAB-data. Avtalen er ikke seinere vesentlig endret.

okt. 1992

Toppmøte mellom SSB og SK. Tema på møtet var bl.a. rammeavtale etter statistikkloven og forskjellige sider ved GAB-systemet. Reforhandling av avtalen om GAB-leveranser ble tatt ut som egen sak, men ble fulgt opp seinere med Lund som SSBs ansvarlig. SSB og SK er sterkt uenige om hvordan toppmøtet konkluderte mht. GAB som administrativt register og dermed også kostnadsproblematikken. I følge SK godtok SSB på dette møtet at GAB ikke skulle betraktes som et administrativt register, og dermed også prinsippet om at SSB skulle betale for GAB-data. SSB derimot hevder at SSB fikk fullt gjennomslag for synspunktet om GAB som administrativt register.

des. 1992

Brev til Finansdepartementet der SSB ber om et møte for å drøfte det forholdet at SSB kan motta data fra adm. registre kostnadsfritt ved produksjon av statistikk. Vedlagt brevet var et notat (GSK/EAU/NHL/BjF, 22.10.92) som drøftet problemstillingen nærmere (dvs. betaling for statistiske oppgaver). Noe møte med departementet ble aldri avholdt.

des. 1992

Egen rammeavtale (etter statistikkloven) med SK ble inngått (se vedlegg 3). Avtalen ble utarbeidet bl.a. på bakgrunn av toppmøtet i okt. s.å. Mht. til prising av data fra GAB sier avtalen at dette skal avtales særskilt med egne årlige avtaler.

1994

Avtale med Skattedirektoratet (SKD) om vederlagsfri tilgang til data fra DSF ble utarbeidet. Andre etater (enn SSB) som ønsker tilgang til DSF-data får dette fra ulike distributører (Allianse, NIT, SDS), og de må også betale for dataene. Enighet mellom SSB og SKD ble oppnådd etter lange runder der også Longva og Ovesen ble involvert. Utkast til avtale mellom SSB og SKD er (pr. dato) oversendt for juridisk vurdering til administrasjonsavdelingen i SSB.

Beslutningen i SKD om ikke å vedlikeholde sentrale adressekjennermerker i DSF aktualiserte behovet for tilgang til adressedata fra GAB, jfr. også avsnitt 2.3.

juli 1994

Seksjon 320, 430 og 440 utarbeidet notat (ORo/ArT/TVi, 6.7.94) om bruk av GAB-data i SSB og behov for samordning av dataleveranser. I notatet ble det bl.a. foreslått å opprette en GAB-kopi i SSB. Kostnader og ressursbehov for SSB ble ikke vurdert.

Notatet ble sendt DM. Notatet er ikke seinere fulgt opp.

nov 1994

Som en følge av de svært kompliserte og lite fleksible overføringene av data fra GAB til SSB bestemte seksjon 430 seg for å lage fullstendig nytt bearbeidingsopplegg for eiendomsomsetningen (også inkludert behovene for data til prisindeks for bruktboliger og næringsbygg) basert på nytt datauttak fra GAB. Planleggingen av nytt bearbeidingsopplegg hadde kommet godt i gang, men måtte legges på is fordi SK varslet om at de ikke kunne levere data på den formen SSB ønsket før tidligst i slutten av 1995. Arbeidet med dette er fortsatt ikke satt i gang. Se avsnitt 4.2 for mer detaljer.

april 1995

Det ble tatt kontakt med SK med sikte på å innføre rutiner for å forbedre datakvaliteten, jfr. avsnitt 4.8. Pr. feb. 1996 er bare ett av SSBs forslag gjennomført, etter iherdig oppfølging fra SSB.

oktober 1995

I brev av 09.10.95 foreslår Finansdepartementet at det opprettes en styringsgruppe for å lede arbeidet med å forbedre kvaliteten i GAB-registeret og DSF. Konstituerende møte i styringsgruppen ble holdt 19.3.96. Gruppen består av medlemmer fra Skattedirektoratet, Statens kartverk og SSB (leder). Sentralt arbeid for gruppen blir bl.a. å utarbeide en systematisk framstilling av avviket mellom adressedata i GAB og DSF (rapport ferdig ca. 1.7.96). SSB skal utføre deler av dette analysearbeidet.

januar 1996

SSB sender nytt brev til Finansdepartementet (19.2.96) om avklaring av betaling for data. Svarbrevet fra departementet (18.3.96) støtter SSB i synet på vederlagsfri tilgang til data fra GAB-systemet. Departementet ber SSB ta kontakt med SK for å komme fram til en ny avtale. Brevene er i vedlegg 6.

1.4 Prising av data og kjøp av data fra GAB

SSB har i utgangspunktet absolutt og kostnadsfri tilgang til informasjon for å produsere statistikk, jfr. bestemmelsene i statistikkloven. Dette omfatter også vederlagsfri tilgang til informasjon fra administrative registre, jfr. juridisk utredning i administrasjonsavd. i SSB (hovedpunkter i vedlegg 6).

Et eget offentlig utvalg utredet i 1994 tilgang til og prising av offentlig informasjon. Arbeidet ble avsluttet med NOU 1994:17 "Til informasjonens pris". En av hovedkonklusjonene i utredningen er at offentlig informasjon bør være gratis for alle, men at informasjonen kan prises hvis bestemte vilkår er oppfylt. Miljøverndepartementet avga en omfattende høringsuttalelse (brev 22.2.95) til denne utredningen. Høringsuttalelsen fra MD støttet hovedprinsippene i NOU'en.

Miljøverndepartementets prinsipielle syn på SKs prising av data er bl.a. nedfelt i retningslinjer utarbeidet av MD (notat DH/5.12.94). Hovedpunktene i disse retningslinjene omfatter bl.a.:

- pris på standardprodukter og individuelle basisprodukter skal kalkuleres ut i fra utgiftene *knyttet til formidlingen av produktene*, samt en forholdsmessig andel av SKs indirekte kostnader (adm., husleie, mm.)
- basisproduksjonen (som finansieres over statsbudsjettet, dvs. statsoppdraget) skal *ikke regnes* som kostnadskomponent i SKs priskalkyler

Avtalen mellom SK og SSB om kjøp av GAB-data regulerer prisen på leveransen av data fra GAB til SSB. Prisen er avtalt til 0,5 øre *pr. ident i registeret* for rapport 5260, og 4 øre *pr. ident i registeret* for rapport 1286. Prisen for den siste rapporten ble redusert med 22,5 prosent fom. 1.1.96 (jfr. brev fra

SK 17.1.96). Prisreduksjonen var begrunnet med en ny og bedre driftsavtale for GAB som reduserte driftskostnadene for SK.

Prisen på uttaket fra GAB beregnes ut fra hvor mange enheter i registeret (bygg, adresser eller eiendommer) det søkes gjennom når rapportene skal produseres. Etersom GAB-registeret vokser i omfang blir rapportene stadig dyrere. Prisen på dataene er altså ikke nødvendigvis i samsvar med omfanget på de data som blir levert.

Prisen skal beregnes som en funksjon av hvor mange enheter i GAB-registeret som det er nødvendig å *bearbeide* for å produsere det aktuelle uttaket til SSB. Dette *kan evt.* tolkes som et argument for at prisen er knyttet til *bearbeidingen og tilretteleggingen* av dataene, og ikke til selve dataene ("rådatapris").

I følge SK (Rygh, pers. med. feb. 96) er prismodellen "nedarvet" fra tiden da Kommundata A/S var driftsoperatør og en mer selvstendig aktør i dette arbeidet. Det er med dagens produksjonsopplegg umulig å fastsette marginalkostnadene ved å produsere en rapport. Dette grunner seg bl.a. i en stor initiell basiskostnad for all produksjon av standard-rapporter. Prismodellen (X øre pr. ident i registeret) er valgt som prispærer, og SK er enig i at dette ikke nødvendigvis er "rettferdig". SK har heller ikke noe forslag til en annen modell som er mer "rettferdig" og som det er mulig å benytte i praktisk avregningsarbeid.

På den annen side er dette faste leveranser som ikke endrer seg fra gang til gang. Månedrapporten med bygningsdata koster ca. 24.000 kr (jan 1996). Umiddelbart kan det synes som om dette er relativt høye tilretteleggingskostnader (dvs. maskintid, arbeidstid, materiell) for en standardisert jobb av denne typen.

SK har levert mer spesifiserte tilbud på GAB-data, bl.a. adressedata til avdeling 300 og bygnings- og eiendomsdata til seksjon 220. I disse sammenhengene er *medgått arbeidstid* særskilt spesifisert, mens kostnadene for selve dataene er knyttet til antall enheter som er *levert*. Forholdet mellom de to kostnadskomponentene er ca. 1:6 (basert på fakturaen til seksjon 220). Dette kan tyde på at SK også tar seg betalt for rådataene, og ikke bare for tilretteleggingen.

2. Dagens uttak og bruk av GAB-data

Dette kapitlet inneholder en oversikt over de ulike statistikkområdenes bruk av GAB pr. dato. Både løpende statistikkproduksjon og prøveprosjekter (gjennomførte og planlagte) er omtalt. Dette er gjort for å utarbeide en mest mulig samlet oversikt over SSBs totale bruk av GAB-data.

SSB mottar to regelmessige dataoverføringer (rapporter) fra GAB. For de to rapportene er følgende tema nærmere omtalt:

- beskrivelse av de dataene som overføres
- kostnader, betaling, avtaler, mm.
- aktuelle statistikkområder som benytter dataene

Problemområder ved dagens uttak av data er omtalt i kapittel 4 (Datakvaliteten i GAB).

2.1 Bygningsdata - rapport 1286

Generell beskrivelse

Rapporten omfatter i første rekke data fra adresse- og bygningsdelen i GAB. Utvalget omfatter bygg som i statistikkåret er godkjente, igangsatte og fullførte, godkjente men ikke igangsatt og bygg under arbeid.

Rapporten omfatter altså *endringer* (dvs. tilvekst av bygg) i perioden, og er ikke en fullstendig utskrift fra registeret.

Mer detaljert framstilling av innholdet i rapporten er i vedlegg 1.

SSB mottar data ca. 20. i hver måned. Rapporten inneholder ca 1,4 mill. poster.

Fram til 1986 ble månedsstatistikken laget på grunnlag av papirlister, mens årlige data ble oversendt på tape. Senere mottok SSB kvartalsvise rapporter på tape, og fra april 1989 har SSB mottatt faste månedlige rapporter elektronisk (kassett) fra NIT.

SK gikk for noen år siden bort fra oppbyggingen av GAB-registeret i segmenter. For at SSB fortsatt skal kunne benytte interne og etablerte EDB-rutiner, har SSB fått rapporten med den gamle segmentoppbyggingen som før. I løpet av 1996-1997 skal byggearealstatistikken legges over til ny teknologisk plattform. I den forbindelse vil GAB-rapporten legges om til en evt. mer hensiktsmessig form, jfr. også omtalen under avsnitt 2.2 (eiendomsrapporten).

Kostnader, betaling og avtale

Kontaktperson i SK er Torbjørn Bakko (SKVE).

For hele 1995 har uttaket kostet ca. kr. 390 000. Uttaket er regulert av avtale inngått i 1989, jfr. avsnitt 1.3 og vedlegg 2.

Prisutviklingen (inkl. MVA) for denne månedsrapporten har vært fra kr. 21.200 (1990) til kr. 31.200 (jan. 1995).

Fom. 1996 har SSB fått en prisreduksjon på 22,5 prosent (brev fra SK datert 17. januar 1996). Prisen pr. bygningsident er nå redusert til 3,1 øre.

Budsjett for 1996

Det er foreløpig budsjettert med kr 300.000 til GAB-data for avdeling 400. De to faste GAB-rapportene vil koste ca. kr 400.000, og det arbeides for å finne budsjettmessige løsninger.

Aktuelle statistikkområder som benytter byggerapporten

Byggearealstatistikk

SSB har utarbeidet byggearealstatistikk siden 1967. Fra 1983 har statistikken blitt produsert fra B-delen av GAB-registeret.

Formålet med byggearealstatistikken er å følge utviklingen i byggevirksomheten. Statistikken benyttes mye av offentlige etater og av pressen, og er en viktig indikator på om regjeringens boligpolitiske tiltak har den ønskede virkningen på nybyggingsmarkedet. Statistikken fungerer også som konjunkturindikator for bl.a. Finansdepartementet og Norges Bank. Andre brukergrupper er bygge-analysefirmaer, husprodusenter, kommunene og organisasjoner i utlandet som ECE (Economic Commission for Europe) og FN. Tallene rapporteres også til Eurostat.

Det gis tall for:

- godkjente, igangsatte og fullførte bygg
- godkjente men ikke igangsatte bygg
- bygg under arbeid

Kjennemerker er *antall boliger* og *bruksareal* til bolig eller til andre bygg. Tall fordeles bl.a. etter bygningstype, brukers næring og byggherre.

Det gis tall på kommunenivå.

Statistikken publiseres månedlig (Ukens statistikk, Bygginfo, Statistisk månedshefte), kvartalsvis (Byggearealstatistikk) og årlig (NOS Byggearealstatistikk).

Prisindeks for nye eneboliger

Prisindeksen for nye eneboliger går tilbake til 1989, og ble startet etter oppdrag fra Norges forsikringsforbund. Seksjon 460 utarbeider kvartalsvise indekstall som bygger på informasjon om eneboliger registrert fullført i GAB hvert kvartal.

Eierne av eneboligene får tilsendt skjema, der det spørres etter kostnader og kvalitetsmessige egenskaper ved boligen. Ved hjelp av denne informasjonen beregnes kvalitetsjusterte indekser. Grunnet et begrenset antall fullførte eneboliger hvert kvartal beregnes kun én indeks felles for hele landet.

Prisindeksen er eksternt finansiert av Norsk forsikringsforbund, men utarbeides og publiseres hvert kvartal av SSB som offisiell statistikk (Ukens statistikk, Bygginfo). SSB benytter opplysninger i nasjonalregnskapet.

Wass (1992) dokumenterer prisindeksen nærmere.

Produksjonsindeks for bygg og anlegg

Utarbeiding av en egen produksjonsindeks for bygg og anlegg ble startet som et prosjekt i 1994 grunnet EØS-avtalen og Eurostats gjeldende direktiv om korttidsstatistikk for bygge- og anleggsnæringen. Prosjektet har vært et samarbeid mellom seksjon 460 og seksjon for nasjonalregnskap (210).

Produksjonsindeksen baserer seg delvis på månedlig igangsatt bruksareal for de ulike bygningstypene i GAB. Delindeksen for nybygg utarbeides på grunnlag av datagrunnlaget til byggearealstatistikken, sammen med kvadratmeterpriser for de enkelte bygningstypene. Produksjonsindeksen vil publiseres første gang i løpet av 1996. Det tas sikte på kvartalsvis publisering.

2.2 Eiendomsomsetning - rapport 5260

Generell beskrivelse

Rapporten er landsdekkende, og inneholder opplysninger om omsatte og tinglyste eiendommer. Nærmere detaljer om innholdet i rapporten er i vedlegg 1.

Rapporten omfatter *endringer* (dvs. data om *omsatte* eiendommer) i perioden, og er ikke en fullstendig utskrift fra registeret.

I den ferdig bearbejdede statistikken er det *omsetning* som er enhet. En omsetning kan bestå av en eller flere *grunneiendommer*. Grunneiendom er enheten i Grunnboka. Grunneiendommer som inngår i samme omsetning har felles *journalnr.*

Dataene mottas på tape fra NIT ca. den 20. i måneden etter utgangen av et kvartal.

Datamengden varierer et sted mellom 400.000 og 600.000 poster pr. kvartal (1995), og denne datamengden har økt jevnt og trutt opp gjennom årene.

Antall variable som anvendes til utarbeiding av statistikk over eiendomsomsetning har nesten holdt seg konstant helt siden opplegget ble utarbeidet. I 1991 skjedde det imidlertid enkelte forandringer, der det ble både lagt til og fjernet kjennemerker. Endringene kom pga. endringer i tinglysingsblanketten.

Kostnader, betaling og avtale

Kontaktperson i SK er Torbjørn Bakko (SKVE).

Kostnadene for et år er ca. 60.000 kroner (1994).

Betaling skjer i tilknytning til hver levering, dvs. hvert kvartal.

Prisen på data ble uten forhåndsvarsel forsøkt økt i 1992, men etter protest fra SSB ble prisøkningen trukket tilbake, og har siden ikke endret seg. Denne leveransen er altså ikke omfattet av den tilbudte prisreduksjonen på bygg-rapporten.

SSB har i en del tilfeller oppnådd prisreduksjon pga. mye feil i dataene eller forsinket levering. Dette har tildels vært så omfattende at SSB har måttet få tilsendt data på nytt.

Seksjon 430 fikk høsten 1995 en spesialavtale om on-line forbindelse mot GAB. Det betales kr. 1 pr. oppslag (forespørsel) og en fastpris på kr. 25 pr. måned. For et års bruk anslås det at dette vil beløpe seg til 3 - 4.000 kr. Dette er en "standard" tjeneste for eksterne brukere av GAB, men SSB har utvidet adgang til detaljert og i utgangspunktet skjermede opplysninger (f.eks. personnumre). Det er ikke inngått noen egen avtale om denne ordningen. Tjenesten benyttes til å studere detaljer og evt. uklare forhold i de mottatte dataene fra GAB.

Budsjett for 1996

Det budsjetteres med de samme kostnadene som i 1995.

Aktuelle statistikkområder som benytter eiendomsrapporten

Eiendomsomsetning

Seksjon for primærnæringer (430) utarbeider statistikk over omsetning av fast eiendom. Grunnlaget for statistikken er alle tinglysinger av omsetning av fast eiendom. Statistikken publiseres som kvartals- og årsstatistikk. Statistikken publiseres i Ukens statistikk, Bygginformasjon, Statistisk årbok samt i NOS Jordbruksstatistikk.

Formålet med statistikken er å vise omfanget av eiendomsomsetninger. Eiendomsomsetningene spesifiseres etter type eiendom, dvs. bolig, fritidseiendom, forretning/kontor, industri, landbruk, kommunikasjon og annet, og etter type omsetning.

Statistikken er basert utelukkende på data fra GAB.

Prisindeks bruktboliger

Seksjon 460 utarbeider prisindeksene for bruktboliger (omfatter kun selveierboliger). Det beregnes prisindekser for eneboliger, småhus og blokkeleiligheter, med delindekser for fire prissoner i landet.

Prisindeks for bruktbolig er kvartalsvis og går tilbake til 1. kvartal 1991.

Formålet med statistikken er å gi en oversikt over bruktboligmarkedet. Tallene blir publisert i Ukens Statistikk og Bygginfo. Datamaterialet brukes i nasjonalregnskapet, til forskning og til ulike analyser.

Datagrunnlaget hentes fra to kilder. GAB-rapporten med eiendomsomsetningene gir opplysninger om beliggenhet, pris og omsetningstype. For å kunne beregne kvalitetsjusterte indekser hentes det inn flere opplysninger om boligen vha. spørreskjema til kjøperne av eiendommene.

Lillegård (1994) dokumenterer prisindeksen nærmere.

2.3 Befolkningsstatistikk

Generell beskrivelse

Datagrunnlag for SSBs befolkningsstatistikk er engangsuttak og løpende endringsmeldinger fra DSF (Det sentrale folkeregister) fra Skattedirektoratet (SKD). Tidligere mottok SSB disse dataene fra Det sentrale personregister (DSP) i Statens Datasentral (SDS). SKD er registeransvarlig for DSP/DSF, mens SDS var driftsoperatør for DSP og distributør av DSP-data. Nå er SDS (i tillegg til NIT og Alliansen) kun distributør av DSF-data.

Overføringene av data fra DSP inneholdt tidligere alle de demografiske og geografiske kjennemerker SSB har behov for til å utarbeide regionalisert befolkningsstatistikk. Feil og mangler som fantes ble rettet opp i SSB mer eller mindre manuelt. Fra og med 1.1.1996 vil ikke DSF i samme grad vedlikeholde sentrale adressekjennemerker, som f.eks. grunnkrets og kode for tett/spredt. Disse adressekjennemerkene vil bli overført til situasjonsfilen fra Adresseregisteret i GAB via en kobling på numerisk adresse. Dette er grundigere drøftet i notatet "Kobling av adresseregistrene i DSF og GAB" (Strand 1996).

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk (320) disponerer et utdrag av adresse-delen i GAB. Utdraget omfatter samtlige adresser pr. 23.6.95. Vedlegg 1 inneholder nærmere detaljer om dette uttaket.

Kostnader, betaling og avtale

Kostnadene for de årlige uttakene av befolkningsdata fra DSP beløp seg til ca. 250.000 kr. Dataene fra DSP omfatter både folkeregisterdata og data fra adressedelen i GAB. Fordelingen på DSP- og GAB-data er ikke spesifisert i fakturaene fra SDS. I 1994 og 1995 ble det foretatt særskilte tilleggskoblinger mot Adresseregisteret i GAB for å kvalitetsforbedre de årlige situasjonsfilene med hensyn til bl.a. grunnkrets, bydel og tett/spredt. Kostnadene for dette supplementet fra GAB beløp seg til ca. 25 000 kr. i 1994 (utvalg av adresser) og ca. 50.000 kr i 1995 (alle adressene i landet).

I 1995 ble det inngått avtale med Skattedirektoratet om direkte (og kostnadsfri) levering av befolkningsdata fra DSF, jfr. avsnitt 1.3.

Det er ikke inngått noen avtale som regulerer uttak av adressedata fra GAB.

Seksjon 320 benytter ca. 4 ukeverk til kontroll og oppretting av adressekjennemerker på situasjonsfilen pr. 1.1.95 i fra DSP.

Budsjett 1996

Avdeling 300 har budsjettert med 500.000 kr til kjøp av data i 1996. Dette er ikke fordelt på ulike typer datakilder; f.eks. er ikke kostnader til GAB-data spesifisert særskilt.

2.4 Aktuelle prosjekter i SSB

Prisstatistikk for næringseiendommer

Gjennom flere år har SSB hatt pågang av næringsdrivende og offentlige organer som etterspør statistikk som viser prisnivå og prisutvikling på næringseiendommer. I 1995 fikk seksjon for bygg og tjenestetatistikk (460) økonomisk støtte av Finansdepartementet, Kredittilsynet og Huseiernes Landsforbund til å gjennomføre et prosjekt hvor hensikten er å undersøke om det er mulig å utarbeide slik statistikk. Statistikken skal være basert på spørreundersøkelse (skjema) og data fra GAB.

Statistikken skal omfatte omsetning (salg) og utleie av næringseiendommer. Omsetningsdata hentes fra GAB og vil være basert på eksisterende standardrapport for eiendomsomsetninger (rapport 5260). Utleietallene vil kreve nye dataoverføringer fra GAB. Prosjektet er nærmere omtalt i Tørstad (1996).

Til et prøveprosjekt som utredet dette nærmere ble det i 1995 anskaffet data fra GAB for kommunene Oslo og Bærum. Denne anskaffelsen kostet 24.600 kr.

Endelig beslutning om oppstart av prisstatistikken for næringseiendommer vil tas i løpet av første halvår 1996.

Utslipp til luft

Seksjon for miljøstatistikk (220) utførte i 1995 et forsøksprosjekt med å regionalisere utslipp til luft. Formålet med prosjektet var å fordele utslipp til luft til grunnkrets nivå. Dataene skal bl.a. inngå i en beregningsmodell for lokal luftkvalitet. Prosjektet er avsluttet, og skal dokumenteres med en egen rapport i 1996.

Prosjektet omfattet kommunene Oslo, Drammen, Bergen og Trondheim. Det aktuelt å utvide dette til flere kommuner. Aktuelle data fra GAB omfattet bygningsdata for et utvalg av bygningstyper (i alt ca. 24.000 bygninger) i de fire kommunene.

Nærmere omtale av uttaket av GAB-data er i vedlegg 1.

Kostnadene for uttaket av GAB-data var ca. 12.000 kr.

Arealstatistikk for byer og tettsteder

Seksjon for miljøstatistikk (220) startet i 1995 et prosjekt som skal prøve ut nye metoder for produksjon av nasjonal statistikk for arealbruk i byer og tettsteder. Statistikken skal gi informasjon om hvordan nasjonale mål og retningslinjer blir fulgt opp gjennom arealplanlegging og -utbygging. Prosjektet er støttet økonomisk av Miljøverndepartementet.

I prosjektet skal programvareverktøyet PC Arc/Info benyttes til GIS-analyse av areal- og arealbruksdata knyttet til et utvalg tettsteder i Norge. Analysene skal baseres på eksisterende register- og kartdata, i første rekke data fra GAB, Det sentrale folkeregisteret og grunnkartproduktene N50 og N250 (fra SK).

Prosjektet har følgende formål:

- utarbeide arealtall for utvalgte tettsteder
- framskaffe datagrunnlag for utvalgte indikatorer
- vurdere aktuell metode for produksjon av arealstatistikk
- vurdere tilgjengelig datagrunnlag og -kvalitet
- foreslå evt. landsdekkende hovedprosjekt
- vurdere ulike eksisterende tettstedsavgrensninger

Det skal utarbeides tall for følgende forhold:

- areal av tettstedet

- tettstedsareal pr. innbygger
- bebygd areal ("nedbygd" grunn)
- areal til transportformål
- grøntareal (parker, idrettsanlegg, turveier, mm.)
- tomteutnyttelse (bygningsareal/tomteareal)
- tomteutnyttelse - boligområder (fortettingsmuligheter)

Prosjektet er ytterligere omtalt i Ottestad (1995). Prosjektet skal avsluttes i løpet av første halvår 1996.

Til prosjektet ble det i 1995 bestilt data fra GAB. Dataene omfatter data for *alle bygninger* og *alle grunneiendommer* i kommunene Fredrikstad, Elverum, Lier, Hurum, Sandefjord, Svelvik og Steinkjer. Utvalget omfattet i alt ca. 130.000 bygninger og 112.000 grunneiendommer.

Nærmere omtale av uttaket av GAB-data er i vedlegg 1.

Kostnadene for uttaket av GAB-data var ca. 35.000 kr.

Kommunal økonomi - analyse

Seksjon for offentlig økonomi og personmodeller (510, Audun Langørgen) benytter GAB-data til et analyseprosjekt av kommunal økonomi. Data fra GAB skal brukes som forklaringsfaktorer for variasjoner i kommunale gebyrer og utgifter innen tekniske tjenester som vei, vann, kloakk, mm. Dette er et omfattende prosjekt med stor interesse fra fagmiljøene. Prosjektet benytter bygningsdata (sumtall på kommunenivå) basert på et landsdekkende utvalg

SSB fikk data gratis (fra Sverre Rune Systad, SK Rogaland) pga. delvis ufullstendige og foreløpige tall, bl.a. fordi dette var før MABYGG-prosjektet var avsluttet.

Prosjektet har avdekket følgende problemområder ved bruken av GAB-data:

- muligheter for å angi bygningsmassen på et *bestemt tidspunkt*, dvs. bedre utfylling av *byggeår* og *rikingstidspunkt*
- opplysninger om *antall boligheter* i hver bygning (mangelfullt utfyllt i GAB i dag)
- *totalareal* for alle boliger i hver bygning (mangelfullt utfyllt i GAB i dag)

Seksjon 510 ønsker eg. et *boligregister*, jfr. behovene til FOB 2000.

3. Planer om ny statistikk - udekkete behov

3.1 Bygningsstatistikk

Etter at MABYGG-prosjektet er fullført i 1995 og det er etablert et (nesten) fullstendig bygningsregister i GAB, åpner det seg nye muligheter både for byggestatistikken og andre statistikkområder. For seksjon 460 vil det være av stor interesse å få tilgang til fullstendige bygningsdata bl.a. med tanke på publisering av tall på den totale bygningsmassen i sammenheng med byggearealstatistikken. Disse tallene vil være interessante for de fleste brukerne av SSBs byggearealstatistikk.

Et fullstendig bygningsregister gir muligheter for nye statistikkområder som f.eks. dekker følgende:

- antall bygninger fordelt på bygningstype
- antall bygninger etter bygningsstatus
- antall bygninger under ombygging
- endringer i bygningsmassen

Tall kan gis på fylkes- og kommunenivå, og f.eks. ses i forhold til innbyggertall.

Forslag til ny statistikk basert på bygningsregisteret i GAB er nærmere beskrevet i Tørstad (1996).

Bygningsregisteret vil dessuten kunne danne grunnlaget for trekking av utvalg til nye undersøkelser der bygning er naturlig enhet. Seksjon 460 kjøpte f.eks. bygningsdata for Oslo og Bærum (for bestemte bygningstyper) sommeren 1995. Datamaterialet ble brukt til å trekke et utvalg bygninger som inngår i et prøveprosjekt om leie- og arealstatistikk for næringseiendommer. Se også avsnitt 2.2.

Fullstendige bygningsdata vil også være av stor interesse for andre i SSB, som Seksjon for miljøstatistikk (nevnt under), forskningsavdelingen (se avsnitt 2.4), og Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk i forbindelse med FoB 2000 (også nevnt under). Et eventuelt innkjøp av bygningsdata bør kunne samordnes mellom de ulike avdelingene.

Innkjøp av disse dataene avventes til behovene på de ulike seksjonene er nærmere avklart.

3.2 Folke- og bolig telling 2000

Til en registerbasert FoB2000 (uten bruk av oppgaveskjema) er det behov for et boligregister (leilighetsregister). For å kunne knytte personer til boligene, må leilighetsnummeret tas inn i det sentrale folkeregisteret (DSF). Selv et fullstendig bygningsregister kan ikke erstatte et slikt boligregister i FoB-sammenheng. Derimot vil bygningsregisteret representere et viktig steg i retning av et boligregister. Dette er nærmere drøftet i SSB (1995a) og SSB (1995b).

En interdepartemental arbeidsgruppe (KAD, MD og Fin) har nå fremmet forslag om etablering av et boligregister og bruk av leilighetsnummer i folkeregisteret (FIN 1995).

Når det er etablert en god forbindelse mellom bygningsnummer og koordinatfestet adresse, kan et bygningsregister nyttes til å lage statistikk over bosatte i ulike geografiske områder. Det kan telles opp bosatte i den enkelte bygning, dvs. det kan bl.a. lages husholdningsstatistikk (bohusholdninger) for alle bygg med bare en bolig/leilighet. Videre kan det kjøres ut tall for bosatte (fordelt på alder, kjønn osv., men ikke gruppert i husholdninger) i et hvilket som helst område beskrevet ved koordinater eller adresser, ikke bare for kretser som nå. I framtida vil dette kunne bli grunnlag for en brukerservice.

I påvente av et boligregister vil utnyttning og kjøring på bygningsregisteret kunne gi nyttige erfaringer med sikte på en registerbasert FoB2000, f.eks. mht. husholdningsstatistikk for eneboliger.

3.3 Befolkningsstatistikk

Seksjon 320 er avhengig av en total adressedel fra GAB for å oppdatere sentrale adressekjennermerker i DSF, jfr. avsnitt 2.3. Adresseregisteret fra GAB er tilgjengelig i BEBAS (nytt database-system for befolkningsstatistikk).

Adressedataene fra GAB må oppdateres regelmessig.

3.4 Eiendomsomsetning

Generelt er det datakvaliteten mer enn kostnadene som setter begrensninger for hva datagrunnlaget fra GAB kan benyttes til mht. ny statistikk.

3.5 Arealstatistikk

Avhengig av resultatet fra forsøksprosjektet (jfr. avsnitt 2.4) kan det være aktuelt å utarbeide en landsdekkende arealstatistikk for byer og tettsteder. Dette vil kreve tilgang til fullstendige bygnings- og eiendomsdata for hele landet. Datakvalitet (dvs. utfyllingsgraden på sentrale felter i GAB) vil være helt avgjørende for om prosjektet kan utvikles til en landsdekkende og løpende statistikk.

3.6 Databehov og kostnader

Tabellen oppsummerer SSBs behov for data fra GAB-registeret.

Type data	Statistikkområde	Kostnad - anskaffelse (inkl. MVA)
Alle bygninger, hele landet	Byggearealstatistikk Arealstatistikk	350.000 ¹⁾
Alle adresser, hele landet	Befolkningsstatistikk	250.000 ²⁾
Alle eiendommer, hele landet	Arealstatistikk	230.000 ³⁾
Totale kostnader		830.000

¹⁾ Prisanslag fra SK til seksjon 460, høsten 1995. Gjelder bare anskaffelse, ikke regelmessig vedlikehold.

²⁾ Prisanslag fra SK til seksjon 320, 21.6.94. Gjelder bare anskaffelse, ikke regelmessig vedlikehold. Regelmessig oppdatering vil koste ca. 26.000 kr pr. kvartal, dvs. 104.000 pr. år.

³⁾ Gjelder alle grunneiendommer. Basert på antakelse om antall eiendommer, og pris 0,10 kr. pr. eiendom. Gjelder bare anskaffelse, ikke regelmessig vedlikehold.

Totalkostnadene omfatter rene anskaffelseskostnader av et fullstendig GAB-register til SSB, basert på eksisterende tilbud (evt. dagens priser) og før evt. forhandlinger. I tillegg kommer kostnader knyttet til regelmessig oppdatering av data og drift av en løsning internt i SSB. Disse kostnadene er ikke tatt med i tabellen over.

4. Datakvaliteten i GAB

4.1 Generelt

Statskonsult har undersøkt datakvaliteten i GAB-registeret i forbindelse med utviklingen av en metode for kartlegging av datakvalitet i grunndataregistre (Statskonsult 1996). Kartleggingen slår bl.a. fast følgende hovedpunkter:

- store forsinkelser med registrering, f.eks. 2-3 mnd. for ulike meldinger om bygg
- betydelige mangler i noen datafelt, f.eks. 46% utfylt for kode for oppvarming
- gode koblinger mot tinglysningsdata, men betydelige mangler ellers

Videre slår rapporten fast at det er svak motivering for å bedre kvaliteten hos de som registrerer data (kommunene). Dette skyldes i første rekke liten egen nytte av de aktuelle dataene. Det er svake formelle styringslinjer fra SK til kommunene. SK benytter selv få data fra GAB direkte til egne forvaltningsoppgaver, og det er ikke etablert feilmeldingsrutiner for evt. datafeil. Konsekvensene for SK av manglende datakvalitet blir dermed små. Dermed blir SK avhengige av systematiske tilbakemeldinger om manglende datakvalitet fra større brukere som f.eks. SSB.

Videre slår Statskonsult fast at SK bør starte arbeide med å utvikle og innføre et mer gjennomgående kvalitetssystem for hele GAB-systemet.

Seksjon for primærnæringsstatistikk (430) bruker anslagsvis 1-2 ukeverk pr. kvartalsrapport pga. dårlig datakvalitet og tungvint organisering av mottatte data. Datakvaliteten (f.eks. andel uoppgitt på sentrale begrep) har blitt bedre de seinere årene (reduisert fra 25-30% til 6-7%), men SSB ønsker ytterligere forbedringer her (ref. Ole Rognstad).

I statistikkene for omsetninger av eiendom er det et problem med manglende eller inkonsistente opplysninger. Blant annet er det en mangel på samsvar mellom opplysninger i G-delen og B-delen.

Seksjon for bygg og tjenestestatistikk (460) har mye arbeid med å rette opp feil i de mottatte dataene fra GAB. Dette dreier seg hovedsaklig om viktige opplysninger som mangler, eller at det ikke er samsvar mellom de opplysningene som er gitt for de enkelte enhetene. Det ser også ut til at problemet snarere blir større enn mindre.

Et nøkternt anslag på antall timeverk seksjon 460 bruker til rutinemessig oppretting av feil i datamaterialet vil dreie seg om minst 100 timer pr. år, noe som kunne vært unngått med enkle kontrollrutiner i GAB. Et sett med slike kontrollrutiner ble foreslått av SSB i et brev til SK 18. april 1995, jfr. også avsnitt 4.8. En kopi av brevet finnes i vedlegg 4.

Problemstillinger knyttet til datakvalitet i GAB-registeret kan generelt deles i flere problemområder:

- leveranse av data
- manglende konsistens med lokale GAB-systemer
- manglende utfylling av sentrale kjennemerker og direkte feilregistreringer
- tidsmessig etterslep i registreringen
- inkonsistente opplysninger mellom ulike deler av registrene
- svært komplisert datastruktur

Tørstad (1996) drøfter også disse problemstillingene.

4.2 Bestilling og leveranser av data fra GAB

Dagens organisering av dataleveransene (de to standardrapportene) fra GAB skaper store problemer hver gang det oppstår en feil. Nåværende rutiner ble utarbeidet tidlig på 80-tallet og er store og uoversiktlige. Seinere endringer i rutinene har gjort dette enda mer uoversiktlig.

Som en følge av dette bestemte SSB (seksjon 430) seg for å utarbeide et fullstendig nytt bearbeidingsopplegg for eiendomsomsetningen, basert på nytt datauttak fra SK. I bestillingen av det nye datauttaket (17.11.94) er også behovene for data til prisindeks for bruktboliger og næringsbygg innarbeidet. SSB har bedt om å få et datauttak med bare kjennemerker pr. omsatt grunneiendom. Innholdet i det nye datauttaket er i vedlegg 5. Dette inneholder de data SSB benytter i dag samt en del nye dataelementer som kan tas i bruk ved en eventuell utvidelse av statistikken. De nye rutinene vil redusere datavolumet fra GAB betydelig, noe som effektiviserer SSBs bruk av dataene.

Planleggingen av nytt bearbeidingsopplegg hadde kommet godt i gang i starten av 1995, men måtte legges på is fordi SK varslet om at de ikke kunne levere data på den formen SSB ønsket før tidligst i slutten av 1995. Arbeidet med dette er etter det SSB erfarer en god del forsinket.

SSB har erfart meget store problemer også ved enkeltbestillinger av data fra GAB, jfr. prosjektene utslipp til luft, arealstatistikk for tettsteder og prisstatistikk for næringsseidommer. Dette dreier seg bl.a. om følgende forhold:

1. Det tar meget lang tid fra bestilling til endelig levering av data (4 - 6 mnd.)
2. SK er overhodet ikke i stand til å gi forpliktende anslag på når en leveranse kan effektueres. De tidsanslag som gis blir systematisk overskredet og forskyvet.
3. SSB har svært mye arbeid med oppfølging av avtalt leveranse. Dette omfatter sentrale forhold som struktur på data, tematisk innhold, format på leveranse, mm.
4. Det oppleves mye slurv i arbeidet med leveringene i SK. Dette gjelder f.eks. format på levering (fast rekordlengde eller kommaseparte felt), bruk av ledende nuller (i felter som kommune- og kretsnr), manglende felter i forhold til spesifikasjon (f.eks. adressetype). SSB har også erfart at seinere leveranser innfører endringer i forhold til tidligere godkjente leveranser i samme "serie".

SSB må bruke svært mye tid og krefter til nitidig oppfølging av leverte data. Vi kan ikke stole på at leveringen er i tråd med tidligere avtaler. Det skjer stadig endringer ift. tidligere leveringer. Det virker ikke som om SK har etablert skikkelige rutiner eller avsatt tilstrekkelig kapasitet til dette arbeidet. Alt praktisk arbeid med tilrettelegging av leveranser utføres i det vesentligste av en person. Dette gjør systemet meget sårbart. SKs leveringsproblemer gjør utviklingsprosjekter i SSB betydelig mer tid- og arbeidskrevende enn nødvendig.

4.3 Lokale GAB-systemer

Det sentrale GAB-systemet er landsdekkende, men flere kommuner (Oslo, Stavanger og Bergen) har også etablert egne lokale GAB-systemer. Det eksisterer to parallelle produkter for kjøring av lokale GAB-systemer. *KommuneGAB* utvikles av SK, og *KomGAB* utvikles av NIT, SDS, Alliansen og kommunene Oslo, Stavanger og Bergen. Det har vært arbeidet for å slå sammen de to produktene, men partene er ikke kommet til enighet om fordeling av ansvar og myndighet (SK 1996 udat.).

Bakgrunnen for lokale GAB-systemer er at kommunene ønsker et mer brukervennlig system tilpasset sine behov. Det skal utvikles rutiner og tekniske løsninger for maskinelle overføringer hver natt fra disse lokale GAB-systemene til det landsdekkende GAB-systemet. Dette er under utprøving i enkelte kommuner. Før dette systemet er etablert fungerer registreringene i Oslo og Stavanger slik at kommunen først registrerer opplysningene fra skjemaene i eget system (KomGAB). Ukentlig sendes så kopi av skjemaene til fylkeskartkontorene, som registrerer de samme opplysningene manuelt på nytt. Bergen har allerede et system for maskinell overføring.

En årsak til problemene i Oslo er mangel på ressurser. I kommunen sitter åtte personer og registrerer, mens det på fylkeskartkontoret er bare 1-2 personer som skal utføre det samme arbeidet.

SSBs erfaringer med bruk av dataene tyder på at det er vesentlige mangler i de samordningsrutinene som er etablert.

Inntil 1994 kunne ikke SK levere GAB-data for Oslo, og disse ble i stedet levert fra Oslos eget system, drevet av Statens datasentral (SDS). Fra 1. kvartal 1994 kunne også SK levere disse dataene, og den særskilte bestillingen fra SDS ble kuttet ut.

Bydelskoder i Oslo er dårlig utfylt (ca. 83%) i den rapporten som mottas fra GAB. Hvert kvartal sendes det derfor en oversikt over boligomsetninger i Oslo til SDS, som påfører bydelskode på bakgrunn av gårds- og bruksnummer i Oslo kommunes lokale KomGAB. SDS finner fram til opplysninger om bydelskode på praktisk talt alle boligomsetninger i Oslo. Det ser derfor ut til at Oslos eget register er vesentlig bedre utfylt enn i det sentrale landsdekkende GAB-systemet.

Denne påføringen av bydelskoder medfører en ekstra kostnad på ca. kr. 3.200,- + moms (kr. 3.000,- i grunnpris + 20 øre pr. bolig) hvert kvartal, dvs. ca. kr 16.000 pr. år. Dette må betraktes som en ekstra kostnad påført SSB fordi datakvaliteten i GAB ikke er tilstrekkelig for SSBs bruksområde.

4.4 Manglende utfylling av sentrale kjennemerker

Kvalitetskravet til produksjon av befolkningsstatistikk på grunnkrets nivå for en kommune innebærer at maksimum 2.5 % av de registrert bosatte kan være uplassert på grunnkrets (se også Strand 1996). For stadig flere kommuner er det ikke mulig å innfri dette kravet. Dette skyldes bl.a. dårlig oppdatering av grunnkretskoder i adressedelen i DSF. Manglende oppdatering av adresser i GAB fører også til at folkeregistrene (de som oppdaterer DSF) lager egne koder eller tar i bruk matrikelnr. i de tilfeller hvor GAB (eg. teknisk etat i kommunen) ikke har tildelt og registrert adresse. Disse forholdene fører til at kvaliteten på koblingsnøkkelen (numerisk adresse) mellom GAB og DSF blir dårligere og muligheten for å lage statistikk på lavere nivå enn kommune blir redusert (kvaliteten blir dårligere). Disse forholdene fører til en del ekstraarbeid for SSB med å kvalitetsforbedre DSF-dataene og Adresseregister-dataene fra GAB.

Koder for grunnkrets (i Oslo også bydeler) og for tett/spredt er ofte ikke registrert i A-delen i GAB. Dette er grundig behandlet i Strand (1996).

SSB undersøkte registreringen av bydeler og grunnkretser i Oslo i en leveranse fra 1995 (Tørstad 1996). Leveransen inneholdt alle bygninger innen 8 forskjellige bygningstyper. Resultatene viste at 83% av bygningene hadde oppgitt bydel og grunnkrets, men at andelen oppgitt varierte mye fra bygningstype til bygningstype (fra 40% til 100%).

Andre opplysninger som ofte mangler er bygningstype, næringsgruppe, etasjebetegnelse og kode for byggherre/personstype.

4.5 Tidsmessig etterslep i registreringen

Brukerne av byggearealstatistikken er opptatt av tallenes aktualitet. Det er viktig at kommunene registrerer godkjenning, igangsetting og fullføring av nye bygg så raskt som mulig, slik at månedstallene gir et mest mulig riktig bilde av byggevirksomheten. Etter flere store presseoppslag på slutten av 80-tallet, har SSB vært opptatt av å skaffe seg en grundig oversikt over registreringsforsinkelsene.

Fra 1993 skal kommunene derfor konsekvent registrere faktisk dato for igangsetting og fullføring av bygg. Registreringsdatoen som byggearealstatistikken bygger på blir lagt inn automatisk. Dette fører til at man fra 1993 kan beregne forsinkelsen i kommunenes registrering av byggesakene til GAB-registeret. Resultatene basert på en undersøkelse av dette datamaterialet er dokumentert i et eget notat

"Registreringen av byggesaker til GAB-registeret og byggearealstatistikkens kvalitet" (Jule 1995). Konklusjonen er at byggearealstatistikken for boligbygg er tilfredsstillende på landsbasis, men mer varierende på fylkes- og kommunenivå. For yrkesbygg er kvaliteten på landsbasis også i perioder dårlig.

4.6 Inkonsistente opplysninger mellom ulike deler av registrene

Dette omfatter både manglende samsvar mellom de forskjellige delene av GAB og innenfor de enkelte delene.

Bygningstypen i B-delen skal samsvare med bruk av grunn i G-delen. I Oslo ble 20 tilfeldig valgte bygninger av *kontor og forretningsbygg* kontrollert (Tørstad 1996). Undersøkelsen viste at 14 av 20 observasjoner hadde anvendelse av *grunn til bolig*, mens kun 5 av observasjonene hadde "fasit-svaret" (*grunn til forretning og sentrum*). SK Oslo/Akershus ble kontaktet, men de var ikke klar over problemet og de bekreftet at de ikke hadde rutiner som sørget for sjekk av slik konsistens.

Andre eksempler på områder med manglende samsvar:

- antall boliger skal stemme med aktuell bygningstype (f.eks. skal bygningstype 01 (enebolig) ha 1 bolig mens bygningstype 03 (tomannsbolig) skal ha to boliger)
- opplysninger i boligspesifikasjonen og summen av opplysninger i etasjespesifikasjoner (etasjer, arealer, antall boliger) (dette er nå gjennomført)
- summen av bruksareal til bolig og bruksareal til andre formål skal samsvare med totalt bruksareal
- samsvar mellom godkjent, igangsatt og tatt-i-bruk dato
- samsvar mellom kode for tilbygg og påbygg, og koden for hovedbygget
- adresser - for Oslo og Bergen skal det være samsvar mellom registrering av bydel og grunnkrets, men dette er svært ofte ikke tilfelle

4.7 Struktur og identifiseringer

Det største problemområdet er organiseringen (strukturen) av rapportene fra GAB. G-, A-, og B-delen har ikke lik identifikasjon på felles begreper, og dette gjør kobling mellom de ulike delene vanskelig og usikker. For å kunne koble de ulike delene må man gå via egne pekesegmenter. Dette er et omfattende arbeid ikke minst pga. alle dubletter som oppstår innen de ulike koblingsnøkler det er nødvendig å bruke.

Mengden data SSB mottar er også med på å komplisere dette. Når det har skjedd en endring i basen (omsetning) får SSB med alle data (segmenter) for omsetningen *både før og etter omsetningen skjedde*. I noen få tilfeller kan dette vise seg nyttig for å kunne forstå hva som egentlig har skjedd i omsetningen, men i praksis er dette data som det bare er bryderi med å få fjernet, og som skaper dårlig oversikt. Rundt regnet benytter SSB omlag bare 10% (regnet i bytes) av den mottatte datamengden.

Adressedataene fra GAB som blir benyttet til å oppdatere og korrigere sentrale adressekjennermerker på befolkningsdata fra DSP er av rimelig bra kvalitet. Alvorligere er de mer generelle problemene med manglende samsvar på koblingsnøkkelen *numerisk adresse* i DSP/DSF og adresseregisteret i GAB, og bruk av forskjellige kretskoder på samme adresse i henholdsvis GAB og DSP/DSF. For DSF gjelder dette kun skole- og valgkrets. Strand (1996) drøfter dette nærmere.

4.8 Tidligere tiltak med sikte på forbedringer

SSB har stadig kontaktet SK om sviktende kvalitet og regularitet på GAB-leveransene. SKs problemer med datakvaliteten er i første rekke begrunnet i følgende forhold:

1. SK har ikke sterk nok hjemmel for innhenting av mange av dataene fra kommunene og tinglysingskontorene (som er primærleverandør av data til GAB)
2. GAB-systemet sliter med et komplisert og "gammeldags" EDB-opplegg som ikke gir den nødvendige støtten til automatiske kontroll-, validerings- og konsistenssjekk-rutiner

Kommunene benytter i liten grad selv GAB-data i egen saksbehandling, og må også betale for evt. dataleveranser fra det sentrale GAB-systemet. Dette bidrar ikke til å styrke kommunenes motivasjon for å forbedre datakvaliteten.

Tidligere var det også kostbart å foreta større opprettinger i dataene, og derfor ble selv ikke kjente feil rettet. SK viste ofte til at alt ville bli mye bedre ved overgangen til "det nye GAB" (utviklingsprosjekt i 1991), men SSBs erfaringer tyder ikke på at det er skjedd vesentlige forbedringer.

SSB tok i april 1995 kontakt med SK med sikte på å **forbedre datakvaliteten** på de data SSB mottar fra GAB-registeret, jfr. også avsnitt 4.6. Det ble påpekt at SSB har et betydelig arbeid med å rette opp feil i dataene fra GAB. Dette omfatter bl.a. viktige opplysninger som ikke er utfylt, eller at det ikke er samsvar mellom de opplysningene som er gitt for de enkelte enhetene. SSB forslo at det i større grad legges til rette for automatiske kontroller ved registrering av data, jfr. vedlegg 4.

Etter et møte med SK i august 1995 ble det antydnet at nødvendig gjennomgang av kontrollrutiner i GAB skulle starte mot slutten av 1995. Status på dette arbeidet i SK er uklart. Pr. feb. 1996 er bare ett av SSBs forslag gjennomført, etter iherdig oppfølging fra SSB.

Som en følge av de svært kompliserte og lite fleksible overføringene av data fra GAB til SSB tok seksjon 430 i november 1994 initiativ til å utarbeide **fullstendig nytt bearbeidingsopplegg** for eiendomsomsetningen (også inkludert behovene for data til prisindeks for bruktboliger og næringsbygg) basert på nytt datauttak fra GAB (jfr. avsnitt 4.2).

Skattedirektoratet etablerte en arbeidsgruppe som skulle se på kvaliteten i GABs adresseregister og forslå evt. rutiner for å forbedre datakvaliteten. Aurbakken og Skiri representerte SSB i arbeidsgruppen. Konklusjoner fra rapporten (SKD 1993) var bl.a.:

- adressedataene i GAB har ikke tilfredsstillende kvalitet
- det mangler tilfredsstillende rutiner for ajourføring av adresseoplysninger
- det er mulig på kort sikt å bedre datakvaliteten
- det må innledes et tettere samarbeid mellom Skattedirektoratet og Kartverket

Det ble også forslått en rekke konkrete tiltak. Det er uklart om noen av disse tiltakene er gjennomført.

5. Mulige løsninger

5.1 Endringer av rutiner innenfor nåværende løsning

SSB har tidligere tatt en rekke initiativ for å forbedre datakvalitet og rutiner i tilknytning til leveranser av data fra GAB. Det er nedlagt et betydelig arbeid i SSB med å utrede mulige forbedringer og forenklinger knyttet til dataleveransene fra GAB.

Det er flere grunner til at disse initiativene ikke har ført fram i særlig grad:

1. Det er vanskelig å nå fram i "kartverk-systemet". Stadige omorganiseringer og skifte av ledelse har vanskeliggjort kontakten. Mange kontakter har evt. også vært rettet mot "feil" miljø i SK.
2. Kartverket viser manglende vilje og evne til å ville ta fatt i de aktuelle problemstillingene
3. Henvendelsene fra SSB har ikke i tilstrekkelig grad vært forankret i SSBs ledelse. Henvendelsene har manglet tilstrekkelig "trykk" overfor SK
4. Oppfølgingen i SSB har manglet nødvendig koordinering og kontinuitet
5. SSB har i praksis akseptert at SK ikke gjør noe for å forbedre datakvalitet og rutiner - "det er greit som det er i dag, og nå orker vi ikke mere mas med Kartverket"

SSB bør følge opp alle de tidligere initiativene overfor SK mht. forbedringer i datakvalitet og endringer av overføringer av data fra GAB.

5.2 Aktuelle tiltak

Forankre ansvaret for SSBs bruk av data fra GAB i ledelsen i SSB

Dette vil bidra til å få nødvendig trykk på henvendelser til SK.

Etablere egen GAB-koordinator i SSB

Koordinatoren bør ha lett tilgang til toppledelsen i SSB. Sentrale arbeidsoppgaver for en slik GAB-koordinator kan bl.a. være:

- være en ressursperson for alle miljøer i SSB som arbeider med GAB-data
- bygge opp og forvalte nødvendig felles kompetanse og kjennskap til GAB
- felles kontaktpunkt i SSB mot SK mht. GAB-data
- koordinere alle "GAB-tiltak" i SSB
- bidra til mer kontinuitet i arbeidet mot SK

Følge opp tidligere initiativ overfor SK

Alle eksisterende forslag til tiltak som kan forenkle uttak av data og forbedre datakvaliteten bør systematiseres og sammenstilles, jfr. tidligere forslag bl.a. fra seksjon 460 (se også avsnitt 4.8). Dette bør danne grunnlag for nye kontakter med SK med sikte på å foreta endringer i kvalitets- og bestillingsrutiner.

Dette omfatter følgende forslag til tiltak:

Innføre minimumskrav til lovlige registreringer - opplysninger som alltid skal være registrert

1. Bygningstype
2. Næringsgruppe
3. Bruksareal til bolig (ved bygn. type 01-24 og næring 0).
4. Bruksareal til andre bygg (ved bygn. type 31-99 og næring 1-9).
5. Bruksareal til bolig og bruksareal til andre bygg ved kombinerte bygg (ved bygn. type 01-99 og næring 1-9)

6. Når bygget blir tildelt *igangsettingsdato* skal det også ha godkjentdato, og hvis det *får tatt i bruk dato* skal det også ha igangsettingsdato og godkjentdato
7. Første posisjon i etasjebetegnelsen skal være enten K, U, H eller L
8. Kode for byggherre/personstype skal være utfylt med gyldig kode

Innføre **automatiske EDB-baserte kontroller i registreringsystemet** som sikrer samsvar (konsistens) på følgende områder:

1. Antall boliger skal stemme med aktuell bygningstype (f.eks. skal bygningstype 01 (enebolig) ha 1 bolig mens bygningstype 03 (tomannsbolig) skal ha to boliger)
2. Opplysninger i boligspesifikasjonen og summen av opplysninger i etasjespesifikasjoner (etasjer, arealer, antall boliger) (dette er nå gjennomført)
3. Summen av bruksareal til bolig og bruksareal til andre formål skal samsvare med totalt bruksareal
4. Samsvar mellom godkjent, igangsatt og tatt-i-bruk dato
5. Samsvar mellom kode for tilbygg og påbygg, og koden for hovedbygget
6. Adresser - for Oslo og Bergen skal det være samsvar mellom registrering av bydel og grunnkrets

Forbedringer av datakvaliteten i GAB må i hovedsak utføres med SK som ansvarlig aktør. Det er ingen god løsning at SSB forbedrer kvaliteten "lokalt" på de data som er overført fra SK. Dette vil ikke være noen god løsning på lengre sikt, selv om det løser SSBs mer nærliggende problemer i den løpende statistikkproduksjonen.

Tiltak som skal forbedre datakvaliteten må også ta hensyn til arbeidssituasjon og -muligheter i kommuner og tinglyskontor, der den primære dataproduksjonen foregår.

5.3 Egen "kopi-GAB" i SSB

Generelt

GAB-systemet oppleves i mange sammenhenger som et vanskelig tilgjengelig og tungvint system. Kontakten med SK er omstendelig og er preget av at henvendelser tar lang tid å besvare. En løsning med en kopi av (deler av) GAB-systemet i SSB-regi kan derfor medvirke til at systemet blir lettere tilgjengelig for de ulike fagmiljøene i SSB.

GAB-systemet utgjør en stor og omfattende database med ca. 50 store og små tabeller (filer), mange koblinger, og mange online brukere. En evt. kopi-GAB i SSB bør bli en *forenklet* base, med en design som vektlegger uttak av data, og kobling av store datamengder. Det må også finnes løsninger for oppdatering av basen vha. *endringmeldinger* fra GAB.

Flere av statistikkområdene i SSB har *endringer i GAB* som grunnlag, f.eks statistikk over byggeareal, eiendomsomsetning og prisindeks for bruktboliger. Endringmeldingene for G-delen kan oppdatere basen, og benyttes til statistikkformål etter supplering med data fra A- og evt. B-delen i basen.

I befolkningsstatistikken benyttes alle bebodde adresser i A-delen, men i folketellingsammenheng kan det være aktuelt å benytte alle tre delene i GAB-systemet.

Fordeler

Det er flere grunner som i sum kan rettferdiggjøre å investere i en kopi-base i SSB. Det finnes eksempler på prosjekter som er skrinlagt pga kostnader med spesialbestilling av GAB-data. Lettere muligheter for innsyn og kontroll av data vil gi bedre kompetanse mht. datakvalitet, og vil også gi bedre mulighet for tilbakerapportering av feil i datagrunnlaget. En vil også få større fleksibilitet mht. uttak av data, både når det gjelder omfang og tidspunkt.

Det er liten overlapping i de uttak av data som SSB har i dag, men det tas ut flere kjennemerker enn det er behov for. Antall kjennemerker har ikke innvirkning på pris, men fører til at SSB mottar større

filer enn nødvendig. Dette kompliserer SSBs behandling av data betydelig. Med egne uttak kunne en unngå dette.

I forslag til boligregister og bruk av leilighetsnummer i folkeregisteret fra interdepartemental arbeidsgruppe (FIN 1995), foreslås det at opplysninger om den enkelte bolig samles inn gjennom boligtellingsen i år 2000. I forkant av dette skal det være tildelt leilighetsnummer.

En slik bolig telling (skjemabasert) i SSBs regi forutsetter at det er etablert et mottakssystem, f.eks. som en database hvor leilighetsnummeret sammen med eier/rettighetshaver/leiers fødselsnummer er identifikasjon. Det vil da være naturlig å bygge dette inn i en "kopi-GAB" i SSB.

Ulemper

I tillegg til evt. initielle kostnader til leveranse av data til en kopi-GAB, vil det være store investeringskostnader til utstyr og systemutvikling og løpende ressurser til databaseadministrasjon (drift, uttak av data, mv.). Det vil også være kostnader i forbindelse med løpende dataoverføringer, og det vil være en forhandlingssak om hvem som skal belastes kostnader ved GAB-datauttak fra NIT. Rutiner for uttak av endringer fra GAB må også etableres og tilpasses SSBs behov.

Videre utredningsarbeid

En løsning med kopi-GAB i SSB vil kreve en nærmere kartlegging av problemer og kostnader. Dette må veies opp mot fordelene av en slik kopi-GAB.

Stikkord for dette arbeidet kan være:

- muligheter i forhold til lovverk, rettigheter og kostnader
- alle typer data i kopi-GAB, eller bare et utvalg
- vedlikehold - ved regelmessige oppdateringer fra SK, eller nye totaloverføringer
- ressursbehovet - personell-, kompetanse-, rutine- og organisasjonsbehov i SSB

5.4 Anbefalinger

Tiltak og mulige løsninger som vil forbedre og forenkle SSBs uttak og bruk av GAB-data er helt avhengig av kostnadene for anskaffelse av GAB-data. Derfor bør dette spørsmålet avklares først før evt. videre arbeid med detaljering av mulige andre løsninger fortsetter.

En løsning med kopi-GAB i SSB vil sannsynligvis kreve betydelige ressurser. Det anbefales derfor at videre utredningsarbeid avventes til de øvrige tiltakene er gjennomført. Videre bør det planlagte produktet med komplette GAB-data på CD-plate vurderes nærmere som datakilde for SSB før evt. videre utredninger om kopi-GAB i SSB foretas.

Det anbefales følgende tiltak for å effektivisere og forbedre SSBs bruk av GAB-data:

1. Innlede nye forhandlinger med SK om kostnadsfri tilgang til GAB-data, basert på Finansdepartementet svarbrev (18.3.96) til SSB om betaling for GAB-data (jfr. avsnitt 1.3)
2. Oppnevne funksjon som GAB-koordinator i SSB (jfr. avsnitt 5.2)
3. Innlede forpliktende kontakt med Norsk Eiendomsinformasjon as for å tilpasse funksjonalitet og innhold i planlagt CD-plate med GAB-data til SSBs behov (jfr. avsnitt 1.2)
4. Innlede forhandlinger med SK for å endre bestillingsopplegget for GAB-data (jfr. avsnitt 4.2)
5. Innlede forhandlinger med SK for å innføre tiltak som vil forbedre datakvaliteten i GAB (jfr. avsnitt 4.6)

Referanser

- FIN 1995 Forslag til boligregister og bruk av leilighetsnummer i folkeregisteret. Innstilling fra en arbeidsgruppe. Finansdepartementet, 22.12.95
- Ottestad 1995 Ny arealstatistikk for byer og tettsteder - forprosjekt. Arne Knut Ottestad og Øystein Engebretsen, notater 95/16, Statistisk sentralbyrå
- Jule 1995 Registrering av byggesaker til GAB-registeret og byggearealstatistikkens kvalitet. Randi Jule, notater 95/34, Statistisk sentralbyrå
- Lillegård 1994 Prisindekser for boligmarkedet. Magnar Lillegård, rapport 94/7, Statistisk sentralbyrå
- SKD 1993 Adresseregisteret i GAB. Rapport fra en arbeidsgruppe. Skattedirektoratet, 31.3.93
- SK 1991 Brukerbok (GAB) med registreringsinstruks. Norges offisielle landsdekkende register for grunneiendommer, adresser, bygninger. Statens kartverk, 1.10.91
- SK 1995 MABYGG. Informasjonsblad for bygningsregisterprosjektet. Statens kartverk, nr. 1 (april '93) - 4 (mars '95)
- SK 1996 KommuneGAB og KomGAB - ingen sammenslåing. Informasjonsskriv fra SK, udatert
- SK/GEO 1996 Effektivisering av kommunale forvaltningsoppgaver ved bruk av GEO-informasjon. Kurshefte, Statens kartverk, Geoservice AS, udatert
- SK udat. Koordinatfesting av adresser i GAB. Informasjonsbrosjyre, Statens kartverk, udatert
- SSB 1995a Mot en registerbasert Folke- og bolig telling år 2000? Innstilling fra et utvalg, notater 95/3, Statistisk sentralbyrå
- SSB 1995b Mot en registerbasert husholdning-/boligtelling? Innstilling fra et utvalg, notater 95/21, Statistisk sentralbyrå
- Statskonsult 1996 Utvikling av metode for kartlegging av datakvalitet i grunndataregistre. Rapport nr. 4204.20, Statskonsult, 19.3.96
- Strand 1996 Kobling av adresseregistrene i DSF og GAB. Dokumentasjon og resultater. Børge Strand, notater 96/7, Statistisk sentralbyrå
- Tørstad 1996 Bruk av Grunneiendoms-, Adresse- og Bygningsregisteret i Statistisk sentralbyrå. Trond Tørstad, notater 96/11, Statistisk sentralbyrå
- Wass 1992 Prisindeks for ny enebolig. Kurt Åge Wass, rapport 92/21, 1992, Statistisk sentralbyrå

Vedlegg 1: Detaljert beskrivelse av datauttak fra GAB

Faste rapporter

Oversikt over de forskjellige segmentene i SSBs mottak av data fra GAB. Segmenter er en tidligere betegnelse på enheter i GAB-systemet. Begrepet benyttes ikke lenger internt i GAB, men SSB har ønsket å beholde begrepet i vår kontakt med SK.

De to faste rapportene fra GAB omfatter følgende segmenter:

Segment	Befolkning	Bygningsdata - rapport 1286		Eiendomsdata - rapport 5260	
		Byggeareal	Prisindeks nye eneboliger	Eiendomsomsetning	Prisindeks bruktbolig
G-delen:					
1000	Opplysninger om grunneiendom	(X)	(X)	X	(X)
1100	Opplysninger om hjemmelshaver			X	X
1200	Hvor enheten er utskilt fra	(X)	(X)	(X)	(X)
1300	Hvilke enheter som er sammenføyd			(X)	(X)
1400	Hvilken enhet som er hovedenhet dersom det er omsatt flere enheter			(X)	(X)
1500	Koordinater	(X)	(X)	(X)	(X)
1600	Adressepeker			(X)	(X)
1700	Bygningspeker			(X)	(X)
1800	Spesialinformasjon om enheten	(X)	(X)	(X)	(X)
1850	Merknader til 1800			(X)	(X)
1998	Merknader til 1999			(X)	(X)
1999	Opplysninger fra tinglysingen			X	X
A-delen:					
2000	Adresseopplysninger	X	(X)	(X)	(X)
2200	Adresseopplysninger, kretsinnndeling	X	(X)	X	(X)
2210	Alternativ adresse, veilenke				
2220	Koordinater				
2230	Grunneiendomspeker				
2240	Bygningspeker				
E-delen:					
3000	Bygningsopplysninger	X	X	(X)	(X)
3100	Bygningsopplysninger, tilleggsdata			(X)	(X)
3200	Bygningsopplysninger, etasje	X	(X)		
3300	Byggherre	X	X		
3400	Koordinater	(X)	(X)		
3500	Bygningsopplysninger, leilighet	X	X		
3600	Grunneiendomspeker	(X)	X		
3800	Referanse	(X)	(X)		

Rapportene inneholder segmenter merket med X. Segmenter merket (X) i tabellen mottas fra GAB, men benyttes ikke under utarbeidelse av statistikken.

Bygningsdata - rapport 1286

Rapporten inneholder ca. 1,4 mill. poster. Postlengden er 207 tegn.

Eiendomsdata - rapport 5260

SSB (seksjon 430) mottar i dag en 5260-rapport, utvidet med segmentene 1600 og 1700. Data om en grunneiendom er spredt på flere segmenter. Antall segmenter pr. grunneiendom varierer, dels fordi det varierer hvilke typer segment som er utfylt for den enkelte eiendom, dels fordi antall segment av hver type varierer.

5260-rapporten genereres på følgende måte: Dersom det skjer en endring i 1999-segmentet (omsetning), kobles dette segmentet opp mot de ovenfor nevnte segmenter, og vi får disse med i den utstrekning de inneholder informasjon. Teoretisk kan derfor én grunneiendom omfatte 16 forskjellige segmenter. I tillegg kan samme segmentnr. forekomme flere ganger. (F.eks. hvis en grunneiendom har flere selgere/kjøpere, vil hver selger/kjøper ha sitt eget 1100-segment.) I praksis vil mange segmenter være uten informasjon og dermed ikke komme med i rapporten.

Alle segmenter i G-delen har felles identifikasjon som består av kommunenr. og "identifikasjon". "Identifikasjon" består av gnr., bnr., festenr. og seksjons-/underfestenr. Innholdet i "identifikasjon" varierer mellom G-, A- og B-delen. «Identifikasjon» er det samme som i personregisterfilene er kalt numerisk adresse.

Befolkningsstatistikk - adressedata

Til seksjon 320 ble det i forbindelse med kvalitetsforbedring av den kretsfordelte befolkningsstatistikken pr. 1.1.95 levert følgende data fra Adresseregisteret i GAB:

- numerisk adresse (gatekode/gnr, husnr./adressenr./bnr, og undernr. 1 og 2)
- kommunenummer
- grunnkrets
- skolekrets
- valgkrets
- kirkesogn
- annen krets 1 (bydel Oslo, Bergen)
- annen krets 2 (kvartal i Oslo)
- kode for tett/spredt
- oppdateringsdato

Totalt antall poster (adresser) i utdraget er 1.747.462. Utdraget omfatter alle adresser pr. 23.6.96.

Utslipp til luft

Til utslippprosjektet er det levert følgende data fra GAB:

Bygningsdata

Bygningsident

Koordinater

Kommunenummer

Grunnkretsnummer

Numerisk adresse

Adresse - navn i klartekst, omfatter navn, nummer, bokstav

Bygningstypekode

Brutto bygningsareal

Byggeår (tatt i bruk år)

Antall røykpiper pr. bygning

Antall etasjer

Oppvarmingskode

Arealstatistikk for byer og tettsteder

Til tettstedsprosjektet er det levert følgende data fra GAB:

Bygningsdata

Bygningsident

Koordinater

Kommunennummer

Grunnkretsnummer

Adressenummer (numerisk adresse)

Adresse - navn i klartekst, omfatter navn, nummer, bokstav

Adresstype

Tett/spredt-kode

Bygningsstatus

Bygningstypekode

Brutto bygningsareal (bruksareal), fordelt på bolig og annet areal

Byggeår (tatt i bruk år)

Antall boligenheter pr. bygning

Antall røykpiper pr. bygning

Grunneiendomsdata

Gnr/Bnr

Kommunennummer

Størrelse grunneiendom

Bruk av grunn

Datene er koblet slik at det er sammenheng mellom bygning og grunneiendom (dersom grunneiendommen er bebygd).

Vedlegg 2: Avtale om GAB-leveranser mellom SK og SSB

AVTALE OM GAB-LEVERANSER MELLOM
STATENS KARTVERK/KOMMUNEDATA
OG
STATISTISK SENTRALBYRÅ

1. Omfang av leveransen.

Statens Kartverk leverer følgende tape-rapporter til Statistisk Sentralbyrå:

- a) Kvartalsvis statistikk over eiendomsomsetning, og
- b) Månedlig byggestatistik, med datatilfang hittil i år.

Avtalen trer i kraft fra og med 1. mai 1989.

Rapportene skal sendes med posten og skal være poststemplet senest den 18. i måneden etter statistikkperioden. Faller den 18. på en helge-, eller helligdag, skal rapporten være poststemplet første ordinære arbeidsdag etter den 18.

2. Priser.

Rapport a) koster kr. 0.005 pr. ident i registret til enhver tid.
Rapport b) koster kr. 0.04 pr. ident i registret til enhver tid.
Prisene gjelder for året 1989..

3. Prisendringer.

Statistisk Sentralbyrå skal ha melding om prisendringer innen 15. oktober for priser som gjelder for påfølgende år. Prisene skal ikke økes mer enn gjennomsnittlig økning i konsumprisindeksen (totalindeksen) fra ett år til et annet. Endringen måles i perioden august til august.

4. Feil, mangler og forsinkelser.

Statens Kartverks ansvar for feil, mangler og forsinkelser er betinget av at Statistisk Sentralbyrå reklamerer uten ugrunnet opphold.

Mangler som burde eller kunne vært oppdaget kan ikke påberopes senere enn 1 måned etter leveringstidspunktet.

Ved forsinkelse skal Statistisk Sentralbyrå uten ugrunnet opphold reklamere dersom Byrådet vil gjøre ansvar gjeldende.

5. Omkjøring;

Ved feil eller mangler, kan Statistisk Sentralbyrå kreve omkjøring vederlagsfritt. Omkjøringen forrykker ikke de i avtalen angitte tidsplaner for vedkommende levering.

6. Prisreduksjon;

Dersom Statistisk Sentralbyrå godtar rapporter som lider av feil eller mangler, kan Byrået kreve prisreduksjon tilsvarende Byråets meromkostninger på grunn av misligholdet, dog begrenset til vederlaget for den mangelfulle ytelsen.

Ved forsinket leveranse kan byrået kreve 10% prisreduksjon pr. arbeidsdag rapporten er forsinket begrenset oppad til 30 dager. Med forsinkelse menes også leveranse av ukorrekt rapport. Forsinkelsestiden regnes i så fall fra det tidspunkt forholdet påklages.

For å unngå unødvendige og forsinkende mellomledd, skal krav om prisreduksjon og omkjøring rettes direkte til den KD-sentral som er ansvarlig for misligholdet.

7. Varighet og oppsigelse;

Denne avtalen gjelder til og med 31. desember 1989. Avtalen gjelder videre for ett år om gangen hvis ikke en av partene sier den opp med 2 måneders varsel.

For Statens Kartverk

For Statistisk Sentralbyrå

Gøtfred Rye

Paal Sand
Statistisk Sentralbyrå

For a/l Kommunedata

[Handwritten signature]

A/L KOMMUNEDATA

Vedlegg 3: Avtale mellom SSB og SK - statistikkloven

AVTALE MELLOM STATENS KARTVERK (SK) OG STATISTISK SENTRALBYRÅ (SSB)

OM OPPFØLGING AV BESTEMMELSER I LOV OM OFFISIELL STATISTIKK OG STATISTISK SENTRALBYRÅ OM ADMINISTRATIVE DATA (§ 3-2) OG SAMORDNING AV STATISTIKK (§ 3-3)

1. Hvilke forhold avtalen gjelder.

Avtalen gjelder

- alle administrative datasystemer i SK, jf. statistikklovens § 3-2 (1) som gir SSB rett til å utnytte administrative datasystemer i statsforvaltningen
- SKs plikt til å sende melding til SSB om oppretting av nye og endring av større administrative datasystemer i henhold til statistikklovens § 3-2 (2)
- SKs plikt til å sende melding til SSB om gjennomføring av større statistiske undersøkelser i henhold til statistikklovens § 3-3.

Ved avtaleinngåelse har SK ansvaret for ett administrativt datasystem, GAB-registeret. Opprettelse av nye systemer som faller inn under avtalen, meldes etter bestemmelsene i punkt 4 nedenfor.

2. Ramme for avtalen.

Ramme for avtalen er Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå av 16. juni 1989 nr 54 (Statistikkloven) og forskrift av 13. februar 1990 om gjennomføring og utfylling av loven.

3. Ansvar for kontakten mellom SK og SSB.

Det vises til særskilt vedlegg.

4. Meldinger om oppretting av nye og endringer i administrative datasystemer.

Når SK planlegger å opprette nye eller å endre større administrative datasystemer, skal SSB underrettes om dette.

Meldingene skal sendes SSB så tidlig som mulig før planleggingsarbeidet starter. SSB vil vurdere hver enkelt melding med tanke på hvilken betydning saken antas å få for den offisielle statistikken.

For de data som har stor betydning for statistikken, skal SSB ved behov ha adgang til å presentere hensynet til statistikkinteressene i interne arbeidsgrupper i SK, delta i referansegrupper o.l. når det gjelder utformingen av administrative datasystemer.

5. Kostnadsvurderinger.

Hensyn til statistikkformål i utformingen av et administrativt datasystem kan medføre ekstra kostnader. I noen saker kan vurderingen i SK og SSB om hva som er rimelig inntekommelse av statistikkhensyn være ulik. Ved uenighet skal SK og SSB løse sakene ved forhandlinger. Om det ikke oppnås enighet, kan SK og SSB ta sakene opp med sine respektive departementer.

6. Avtaler om levering av administrative datafiler til SSB.

Det inngås årlige avtaler om de datafiler som SK skal sende til SSB. Avtalene dokumenteres skriftlig.

7. Løpende statistikk og statistiske undersøkelser.

SSB fører en oversikt over løpende offisiell statistikk og større statistiske undersøkelser som utarbeides av andre etater enn SSB. Oversikten føres etatsvis. SSB og SK samarbeider om etablering og oppdatering av oversikter for den offisielle statistikk som SK måtte utarbeide.

I den grad SKs publikasjoner inneholder offisiell statistikk, sendes disse Avdeling for næringsstatistikk og Biblioteket i SSB.

Når SK planlegger å gjennomføre en større statistisk undersøkelse, skal SSB underrettes om dette. Meldinger skal sendes så tidlig som mulig og før planleggingsarbeidet starter. SSB vil vurdere hver enkelt melding med tanke på å fremme forslag om samordning med den statistikk SSB utarbeider.

- 3 -

8. Årsrapporter om samarbeidet mellom SK og SSB om oppfølging av statistikkloven og om bruken av administrative data.

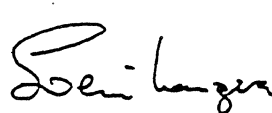
SSB utarbeider årsrapport om bruken av administrative data som mottas fra SK. Rapporten redegjør for oppfølging i SSB av meldinger fra SK om nye og endringer i administrative datasystemer. Utkast til rapport skal forelegges den/de avdelinger (kontor) i SK som har ansvaret for kontakten med SSB.

I samband med dette kontrolleres det at opplysningene i oversikten er korrekte, jf. avtalens pkt. 1, og at oppretting av nye og endringer i administrative datasystemer er meldt til SSB.

9. Gyldighet.

Avtalen gjelder fra ^{15/11-92}..... Begge avtaleparter kan fremme forslag om endringer i avtalen.

18/12-92

 Kartverksjef

2/11-92

 Adm. direktør

Særskilt vedlegg til Avtale mellom Statens kartverk (SK) og Statistisk sentralbyrå (SSB).

Følgende seksjoner i SSB har ansvar for kontakt med SK:

- *Seksjon for samferdsel, bygg og anlegg (byggeareal)*
- *Seksjon for primærnæringer (eiendomsomsetning)*

I den løpende kontakvirksomheten vil også andre seksjoner og ulike personer ta del. Dette vil særlig gjelde *Seksjon for befolkning, utdanning og regionale forhold* og *Seksjon for ressursregnskap og miljø*.

Følgende enheter i SK har ansvaret for kontakten med SSB:

- *Kartverkstaben (generell kontakt, policyspørsmål)*
- *Regionaldivisjonen (GAB)*
- *Landkartdivisjonen, Markedsavdelingen (kartgrunnlag og temakart)*

Vedlegg 4: SSBs forslag til nye kontrollrutiner i GAB

Et sett med kontrollrutiner ble foreslått av SSB (Lystad/Bjørke) i et brev til SK (SKVE, ved Torbjørn Bakko) 18. april 1995. Hovedpunktene i brevet er referert under:

Kontroller

Statistisk sentralbyrå mottar hver måned rapport 1286 fra GAB-registeret som danner grunnlag for vår byggearealstatistikk. Dessverre har vi en god del arbeid med å rette opp feil i dette datagrunnlaget. Det dreier seg hovedsakelig om viktige opplysninger som mangler eller at det ikke er samsvar mellom de opplysningene som er gitt for de enkelte enhetene. For å bøte på dette foreslår vi at det legges til rette for automatiske kontroller ved registrering av byggesakene i kommunene/fylkeskartkontorene.

Følgene hovedopplysninger skal være utfyllt:

1. Bygningstype.
2. Næringsgruppe.
3. Bruksareal til bolig (ved bygn. type 01-24 og næring 0).
4. Bruksareal til andre bygg (ved bygn. type 31-99 og næring 1-9).
5. Bruksareal til bolig og bruksareal til andre bygg ved kombinerte bygg (ved bygn. type 01-99 og næring 1-9).
6. Når bygget blir tildelt igangsettingsdato skal det også ha godkjentdato, og hvis det får tatt i bruk dato skal det også ha igangsettingsdato og godkjentdato.
7. Første posisjon i etasjebetegnelsen skal være enten K, U, H eller L.
8. Kode for byggherre/personstype skal være utfyllt med gyldig kode (A,B,D,E,F,G,H,K,L,S,W og X)

Det skal være samsvar mellom følgende opplysninger:

1. Antall boliger skal stemme med aktuell bygningstype (f.eks. bygn. type 01 skal ha 1 bolig, bygn. type 03 skal ha 2 boliger).
2. Det skal være samsvar mellom opplysninger i boligspesifikasjonen og summen av opplysningene i etasjespesifikasjonen (etasjer/arealer/ant.boliger).
3. Bruksareal til bolig + bruksareal andre bygg = bruksareal totalt.
4. Godkjente-, igangsatte- og tatt i bruk datoer:
Det skal bare bli lagt på «registrerte» datoer når det samtidig blir lagt inn «faktiske» datoer. Hvis den «faktiske» datoen blir fjernet skal også den tilsvarende «registrerte» datoen fjernes. Hvis det er andre forandringer av byggesaken skal den «registrerte» datoen ikke bli oppdatert.
5. Kode for tilbygg/påbygg ved boligbygg:
 - a) Bygg med løpenummer = 00 skal ha bygn. type 01-24 og kode for tilbygg/påbygg = 0.
 - b) Bygg med løpenummer = 01 osv. skal ha bygn. type 19 og kode for tilbygg/påbygg = T/P, samtidig som kode for tilbygg/påbygg på hovedbygget blir rettet til 1.

Vedlegg 5: Nytt bearbeidingsopplegg for eiendomsomsetningen

Basert på nytt datauttak fra SK. Forslag til ny bestilling fra SK - liste med ønskede datafelt sortert etter segmentnr.

Segmentnr.	Pos.	Ant. pos.	Beskrivelse	Merknad
1000	Grunneiendom			Ett segment pr. grunn-eiendom
	53-56	4	Kommunenr.	
	57-61	5	G.nr.	
	62-65	4	B.nr.	
	66-69	4	Festenr.	
	70-72	3	Underfeste-/seksjonsnr.	
	74-106	33	Bruksnavn, matrikelad.	
	115-124	10	Areal	
	139-139	1	Bruk av grunn	
	150-155	6	Sameiebrøk, teller	Gjelder seksjoner
	156-161	6	Sameiebrøk, nevner	Gjelder seksjoner
1100	Hjemmelshaver			Ett segment pr. selger og kjøper
	58-58	1	Hj.haver/fester, type	
	59-83	25	Hj.haver/fester, navn	
	84-89	6	Hj.haver/fester, f.dato	
	90-94	5	Hj.haver/fester, p.nr.	
	103-108	6	Ideell andel, teller	
	109-114	6	Ideell andel, nevner	
	115-139	25	Hj.haver/fester, adresse	
	140-143	4	Hj.haver/fester, postnr.	
	184-184	1	Gammel/ny	Selger/kjøper
1200	Utskilt fra			Ingen variable
1300	Sammenføyde enheter			Ingen variable
1400	Hovedenhet			Ingen variable
1500	Koordinater			Ett segment pr. grunn-eiendom?
	56-57	2	Koordinatsystem	
	61-61	1	Punkttype	
	72-78	7	y-koordinat	
	79-85	7	x-koordinat	
	86-89	4	z-koordinat	
1600	Adressepeker			Ingen variable
1700	Bygningspeker			Ingen variable
1800	Spesialinformasjon			Ingen variable
1850	Merknader til 1800 segm.			Ingen variable
1998	Merknader til 1999 segm.			Ingen variable
1999	Tinglysing			Ett segment pr. grunn-eiendom
	53-53	1	Type omsetning	
	54-63	10	Kjøpesum, engangsbeløp	
	64-73	10	Kjøpesum, årlig beløp	
	74-74	1	Bygning (ja/nei)	
	75-82	8	Dato (tinglysing)	
	83-85	3	Tinglyskontor	
	86-92	7	Dagboknr.	
	93-93	1	Oppgaven gjelder	
	94-94	1	Anvendelse av grunn	
	95-104	10	Eiendommens verdi	
	105-105	1	Boligtype	
	106-106	1	Utlyst for salg (ja/nei)	
	198-203	6	Hendelsesdato	Kjøredato i GAB
2000	Adresse			Maks. 2 segment pr. grunneiendom?
	53-56	4	Kommunenr.	
	57-61	5	Gatekode/g.nr.	

	62-62	1	Adresstype	M=matrikkel, O=offisiell
	63-95	33	Gatenavn	
<hr/>				
2200 Krets				Maks. 2 segment pr. grunneiendom?
	53-56	4	Husnr. for bygg/b.nr.	
	57-60	4	Undernr. for bygg/festenr.	
	61-63	3	Under-undernr./u.festenr.	
	64-67	4	Postnr.	
	74-77	4	Grunnkrets	
	78-79	2	Annen kretsinnndeling 1	Ønsker bydel for Oslo, ev. andre storbyer
	80-81	2	Annen kretsinnndeling 2	
	82-82	1	Kode for tett/spredt	
<hr/>				
3000 Bygning				Ett segment pr. bygning
	53-56	4	Kommunenr.	
	57-65	9	Bygningsnr.	
	66-67	2	Løpenr.	
	69-70	2	Byggtype	
	72-79	8	Data når tatt i bruk	(Brukes som «byggeår»)
	80-84	5	Grunnflate	Usikker på innholdet
	104-105	2	Antall etasjer	
	106-111	6	Totalt bruttoareal	Usikker på innholdet
	116-118	3	Antall bad	
	119-121	3	Antall WC	
	128-133	6	Bruksareal til annet enn bolig	
	134-136	3	Antall leiligheter	
	137-138	2	Antall heiser	
	157-162	6	Bebygd areal/bruksareal til bolig	Bruksareal bolig?
<hr/>				
3200 Bygning, etasje				Ett segment pr. etasje
	53-55	3	Etasjebetegnelse	
<hr/>				
3400 Koordinater				Ett segment pr. bygning. Sammenheng med G- og A-koordinater?
	53-54	2	Koordinatsystem	
	66-72	7	y-koordinat	
	73-79	7	x-koordinat	
	80-83	4	z-koordinat	
<hr/>				
3500 Leilighet				Ett segment pr. leilighet
	78-80	3	Primært bruksareal	
	81-82	2	Antall beboelsesrom	
	84-84	1	Antall bad	
	85-85	1	Antall WC	

Vedlegg 2

Liste over andre opplysninger

Kjennemerke	Nærmere beskrivelse
Person - type identifikasjon	F=fødselsnr., S=foretaksnr. osv.
Omsetning - dagbokår	
Bygning - kvalitet på bygningstype	Jf. registrering i MA-bygg
Bruksareal bolig	Jf. segm. 3000, pos. 157-162?
Bruksareal annet enn bolig	Jf. segm. 3000, pos. 128-133?
Bruksareal totalt	Er dette det samme som totalt bruttoareal?

Vedlegg 6: Brev fra Finansdepartementet til SSB om betaling for data

DET KONGELIGE FINANS- OG TOLLDEPARTEMENT

KONTOR: AKERSGATEN 40 - TELEFON: 22 34 44 01 TELEFAX: 22 34 27 07
POSTADRESSE: POSTBOKS 8008 DEP., 0030 OSLO

Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep.
0033 OSLO

SSB	19.02.1996
Ref. 96/309	3
An. 1.7	
Kr. 601	
Følgeligsh. (U/N):	

Deres ref.
96-93/309

Vår ref. (Bes oppgitt ved svar)
96/1224-3 L ERB/GW

Dato
18.03.96

SSB - BETALING FOR UTTAK AV OPPLYSNINGER FRA ADMINISTRATIVE DATASYSTEMER

Det vises til Statistisk sentralbyrås brev av 19.02.96.

I brevet tar SSB opp spørsmålet om SSB vederlagsfritt kan kreve opplysninger innhentet fra administrative datasystemer med hjemmel i *Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå* av 16.06.1989. Statistikkloven omhandler opplysninger som er nødvendige av hensyn til utarbeidelse av offisiell statistikk.

Det framgår av forarbeidene til statistikkloven, og av Stortingets behandling av lovproposisjonen, at intensjonen med loven var at det ikke skulle ytes vederlag for oppgavegiving som er nødvendig av hensyn til offisiell statistikk. Det vises til Ot.prp. nr. 58 (1988-89), hvor det bl.a. heter følgende:

“Departementet er enig i at det ikke skal ytes økonomisk vederlag for oppgavegiving som er nødvendig i den offisielle statistikk. Det kan vanskelig gis godtgjørelse for utgiftene oppgavegiver får ved å gi opplysninger, både ut fra praktiske og prinsipielle vurderinger.”

Departementets uttalelser i proposisjonen må anses som en avklaring av spørsmål tatt opp i SSBs høringsuttalelse til utkast til statistikklov. I SSBs høringsbrev, som er trykket som vedlegg til proposisjonen, heter det bl.a.:

“Det forekommer også uttak av data fra administrative registre som registeransvarlig organ må få fra en tredje part mot betaling. Et aktuelt eksempel er datasom hentes fra GAB-registrene.....SSB vil se det som en fordel om disse problemene kan bli avklart under det videre arbeid med loven.”

Forbruker- og administrasjonskomiteen sluttet seg til departementets vurdering, jf. Innst. O. nr. 97 (1988-89), hvor det uttales at:

“Komiteen mener videre at prinsippet om vederlagsfri oppgavegiving bør beholdes”

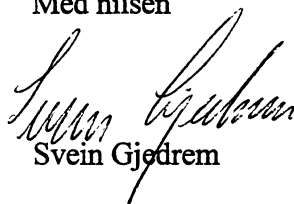
Uttalelsene i forarbeidene må etter Finansdepartementets oppfatning forstås slik at SSB har både rett og plikt til å motta opplysninger til utarbeidelse av “offisiell statistikk” vederlagsfritt etter statistikklovens §2-2 og §3-2, og at dette også gjelder ved uttak av data fra administrative registre, såvel offentlige som private.

SSB tar spesielt opp spørsmålet om vederlagsfri adgang til data fra GAB-registeret ved Statens kartverk. SSB yter i dag vederlag for opplysninger fra GAB-registeret med bakgrunn i Miljøverndepartementets forskrift av 28.04 1987 nr. 369, hvor det i §4-7 heter at GAB-data som hovedregel kun utleveres mot vederlag.

Statistikkloven er av nyere dato (16.06.1989) enn forskriften som hjemler kravet om vederlag for data fra GAB-registeret (28.04.1987). Videre er adgangen til vederlagsfritt å kunne innhente opplysninger til bruk i offisiell statistikk nedfelt i statistikkloven, mens adgangen til å kreve vederlag for uttak av data fra GAB-registeret kun er hjemlet i forskriften til delingsloven. Bestemmelser nedfelt i lov går normalt foran bestemmelser i henhold til forskrift, og dessuten går nyere lov foran eldre lov.

Etter Finansdepartementets syn har derfor statistikklovens bestemmelser på dette punkt klart forrang framfor bestemmelser i forskriften til GAB-registeret, og Finansdepartementet legger derfor til grunn at SSB vederlagsfritt kan innhente opplysninger fra GAB-registeret til utarbeidelse av offisiell statistikk. At Statens kartverk formidler data via NIT, er i denne sammenheng uten betydning. Partene må selv komme fram til en nærmere avtale om hvordan GAB-data mest hensiktsmessig kan overføres til SSB.

Med hilsen

Svein Gjødrem

Lorents Lorentsen

Gjenpart: Miljøverndepartementet
Statens kartverk

Saksbehandler: Erling Berg
Telefon: 22 24 44 15

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

KOPI

Finansdepartementet
Planavdelingen
Att: Ekspedisjonssjef Lorentsen
Postboks 8008, Dep.
0030 Oslo

Administrerende direktør
Director General

Kongens gt.
P.b. 8131 Dep.
N-0033 Oslo
Tel.: +47-22 86 49
Fax: +47-22 86 49
E-mail: slo@ssb.

Oslo, 19.02.96
Deres ref.: , Vår ref.: 96/309
Saksbehandler: Thor Jan Schjøth

Postgiro/ Postal account
0801 50530
Bankgiro/ Bank account
8200 01 324

Vedrørende betaling for uttak av opplysninger fra administrative datasystemer mv.

Det vises til vårt brev til departementet av 2/12-92 og SSB høringsuttalelse i forbindelse med utkast til ny statistikklov i Ot. prp. nr. 58, 88/89 på s. 12 flg., hvor problemstillingen er tatt opp tidligere. Det vises også til kortrapportmøtene i 1993, 1994 og 1995 hvor saken også ble berørt og til samtaler med ekspedisjonssjef Lorentsen i desember 1995.

Saken gjelder hvorvidt det er grunnlag for å kreve betaling for uttak av opplysninger fra administrative datasystemer i statsforvaltningen, og som SSB anser for nødvendige ved utarbeidelse av offisiell statistikk. Det vises i den forbindelse til statistikklovens §3-2 (1) hvor SSB gis en rett til å utnytte administrative datasystemer. I §1-2 i utfyllende forskrift til statistikkloven av 13. februar 1990 nr. 105 utdypes dette ytterligere ved at det her fremgår at SSB skal ha adgang til administrative datasystemer der hvor dette *kan* sikre en mer effektiv samfunnsmessig utnyttning av data. SSB kan videre med hjemmel i § 2-1 annen setning og dersom man kommer til at opplysningene kan gi et hensiktsmessig datagrunnlag for utarbeidelse av offisiell statistikk, gi pålegg om oppgaveplikt.

SSB oppfatter bestemmelsene dihten at lovgiver *ikke* synes å forutsette at det skal ytes noe vederlag for opplysninger som er innhentet med hjemmel i lov. Sett i sammenheng med bestemmelsene om oppgaveplikt vil, etter SSBs syn, dessuten et krav om betaling for opplysninger som et organ er pliktig å avgi fremstå som noe underlig.

I forarbeidene til statistikkloven, bl.a NOU 1988:19 vedr. lov om offisiell statistikk og SSB, på s. 46 - 47 og 67, er det antydnet visse grunnholdninger til spørsmålet. På s. 47 nevnes bl.a «at de samfunnsmessige besparelser ut i fra en helhetsbetraktning er så store ved et slikt opplegg (d.v.s. statistisk utnyttelse av administrative datasystemer) at administrative særinteresser må vike». Som kompensasjon foreslår utvalget imidlertid at det til gjengjeld «tilbakeføres statistikk som kan være nyttig for styring av virksomheten».

Videre nevnes at det bør «overveies å gi budsjettmessig kompensasjon for merarbeidet hvis dette krever betydelige kostnader i forhold til budsjetttrammen». Etter vår mening sikter man her til merarbeidet som følge av selve *utviklingen* av de administrative datasystemene. På s. 67 under pkt. 10.5 bekreftes dette ved at det her sies eksplisitt at «i den utstrekning SSB deltar i utviklingsarbeidet vil merkostnader også

kunne falle på SSB». Dessuten konkluderer utvalget med at opplegget byr på en samfunnsmessig gevinst, selv om forvaltningsorganet (registreier) vil få visse merkostnader.

Det synes således forutsatt i forarbeidene at meningen er at SSB kun skal bære sine *egne* kostnader dersom SSB bistår ved utvikling/tilrettelegging, men skal ikke bære merkostnader i forbindelse med den tilrettelegging som organet selv gjør. Dette selv om det er SSBs bruk av dataene som foranlediger ekstraarbeidet. Et grensetilfelle vil antagelig være der hvor dataleverandør må gjøre bruk av eksterne tjenester for å oppfylle SSBs krav. F.eks. forekommer at registreier overlater til en eksternt databasevert å formidle sine data. Dette er tilfeller både i forbindelse med uttak fra GAB-registeret og tidligere Det sentrale personregister, hvor SSB er blitt henvist til henholdsvis NIT og SDS for uttak mot betaling. En adgang direkte til primærfilen hos registreier vil imidlertid kunne ha minimalisert kostnadene både for avgiver og mottaker. Det bør derfor etter vårt syn være SSB uvedkommende om registreier selv velger å benytte en eksternt databasevert og av den grunn påføres ekstra kostnader.

Rent faktisk er, som antydnet ovenfor, problemstillingen pr. i dag aktuell i forbindelse med SSBs uttak av opplysninger fra Det sentrale personregister og GAB-registeret. Men det kan ikke utelukkes at problemstillingen også kunne oppstå for såvidt gjelder uttak av opplysninger fra andre administrative datasystemer.

Når det gjelder Det sentrale personregister fremgår det av §14 første ledd, siste setning i lov av 16 jan. 1970 nr. 1 om folkeregistrering, at SSB skal ha adgang til de registrerte opplysningene for statistiske formål. §14 siste ledd inneholder imidlertid en hjemmel for å kunne fastsette forskrifter om vederlag for opplysninger. Pr. i dag er det ikke fastsatt forskrifter med hjemmel i nevnte bestemmelse. Det må derfor antas at opplysninger skal gis vederlagsfritt. SSB er i ferd med å etablere en avtale om vederlagsfri adgang til data til bruk i produksjon av offisiell statistikk med Det sentrale personregisteret ved Skatedirektoratet, i tråd med den avtalen som alt gjelder for selvangivelsesregisteret.

GAB-registeret reguleres i Miljøverndepartementets forskrift av 28 april 1987 nr. 369 og ifølge forskriftenes §4-7 utleveres GAB-data som hovedregel kun mot vederlag uansett hvem som er å anse som mottaker. Som følge av dette er SSB av den oppfatning at det, under forutsetning at statistikkloven må forstås dithen at SSB vederlagsfritt har rett til å innhente de opplysninger som er nødvendige til utarbeidelse av statistikk, i dette tilfelle vil foreligge en motstrid mellom to sett regelverk og som det er påkrevet å finne en løsning på.

SSB har hittil, bl.a som følge av den usikkerhet som har rådet m.h.t. hvorledes regelverket skal forstås, likevel nødtvunget måttet akseptere å yte vederlag for de opplysninger som til nå er innhentet fra GAB-registeret (og folkeregistret). Etterhvert har imidlertid dette fått betydelige budsjettmessige konsekvenser for SSB. Dette har bl.a sammenheng med det faktum at behovet for GAB-opplysninger til statistikkproduksjonen er økende, noe som etterhvert vil medføre en overskridelse av de økonomiske rammer som er satt til dette formål.

SSB har til nå ikke betalt *private* oppgavegivere for pålagte oppgaver, men det kan også på dette området utvikles databaser som er i stand til å formidle oppgaver for flere oppgavegivere til SSB, jfr. her den kontakten SSB har med handelskjeder om «EDI-innsending» av pris- og omsetningsoppgaver for detaljhandelen. Det kan derfor ikke sees bort i fra at SSB etterhvert vil bli møtt med krav om betaling også fra private registreiere. Vårt syn er imidlertid at det som følge av oppgaveplikten i Statistikklovens §2-2 (1) må forutsettes at SSB ikke i noe tilfelle skal betale for opplysninger som er innhentet med hjemmel i denne bestemmelse.

SSB mener det er behov for en snarlig avklaring fra Finansdepartementets side når det gjelder de prinsipielle og juridiske sider vedrørende betaling for uttak av opplysninger fra administrative datasystemer mv.

Med hilsen

Svein Longva

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 95/44 M. Thonstad: Kvartalsvise lønnssummer fra skatteregnskapet. Prøveprosjekt L. 19s.
- 95/45 T. Heimdal, V. Løwer og R. Wølner: Rutiner for produksjon av statistikk over kommunale helsetjenester. 51s.
- 95/46 B.E. Naug: Estimering av eksportrelasjoner på disaggregerte kvartalsdata. 16s.
- 95/47 K. Moum: Beregning av bruttoproduksjon og eierinntekt i boligsektoren i nasjonalregnskapet - noen metodiske synspunkter. 20s.
- 95/48 M.S. Bjerkseth: Forslag til hvordan Seksjon for bygg- og tjenestestatistikk skal følge Eurostats Forordning for strukturstatistikk: Resultat av pilotundersøkelsen. 83s.
- 95/49 S. Blom: Holdning til innvandrere og innvandringspolitikk. 36s.
- 95/50 A.M. Kleive Holmøy: Dokumentasjonsrapport: Beregning av vekter til Inntekts- og formuesundersøkelsene 1993. 21s.
- 95/51 V. Pedersen: Inntekts- og formuesundersøkelsen 1991: Dokumentasjon. 106s.
- 95/52 T. Kornstad: Simulering av konsum og arbeidstilbud i et livsløpsperspektiv. 32s.
- 95/53 E.M. Nielsen: Forsprosjekt for en løpende nasjonal kulturstatistikk. 28s.
- 95/54 E. Heilund: Utvalgstrekkning, usikkerhetsberegning og frafallsbehandling i inntekts- og kostnadsundersøkelsen for tannleger og fysioterapeuter. 43s.
- 95/55 B. Otnes: Egenbetaling for hjemmetjenester i kommunene i 1994 og 1995. 38s.
- 95/56 A. Langørgen: Faktorer bak kommunale variasjoner i utgifter til sosialhjelp og barnevern. 17s.
- 95/57 R.H. Kitterød: Funksjonsnivå og hjelpebehov blant brukere og ikke-brukere av pleie- og omsorgstjenesten i kommunene. 92s.
- 95/58 T. Wiersdalen Karlsen: Energimarkedet fra 1973 og fram mot 2010. 15s.
- 95/59 J.A. Sigstad Lie og L. Solheim: Gruppering av brukere av pleie- og omsorgstjenesten ved bruk av GERIX-kortet. 20s.
- 96/1 E. Vassenden: Ny lærerstatistikk (0340): Revidert dokumentasjon. 28s.
- 96/2 B. Olsen: Pleie- og omsorgstjenestene 1991-1993. 142s.
- 96/3 I.M. Smestad: Valg under usikkerhet: En analyse av eksperimentdata basert på kvalitative valghandlingsmodeller. 58s.
- 96/4 Mot et nytt system for undersøkelser av levekår: Innstilling fra en prosjektgruppe. 62s.
- 96/5 E. Nordhagen Karlsen (SSB) og S. Nestvold (SHD): Sosiale utgifter 1980-1993: Dokumentasjon av excel-datasett beregnet både på rapportering til NOSOSKO, OECD og EUROSTAT og til nasjonal statistikk. 106s.
- 96/6 M. Vik Dysterud og P. Schønning: SSB-AVLØP: Fylkesrapport 1994. 189s.
- 96/7 B. Strand: Kobling av adresseregistrene i DSF og GAB: Dokumentasjon og resultater. 34s.
- 96/8 B. Lian og K.O. Aarbu: Dokumentasjon av LOTTE-AS. 43s.
- 96/9 D. Fredriksen: Datagrunnlaget for modellen MOSART, 1993. 36s.
- 96/10 S. Grepperud og A.C. Bøeng: Konsekvensene av økte oljeavgifter for råoljepris og etterspørsel etter olje: Analyser i PETRO og WOM. 12s.
- 96/11 T. Tørstad: Bruk av Grunneiendoms-, Adresse- og Bygningsregisteret i Statistisk sentralbyrå. 39s.
- 96/12 A.C. Bøeng, O.T. Djupskås og E. Hoffart: Energistatistikk: Dokumentasjon av produksjonsrutiner. 65s.

Statistisk sentralbyrå

Oslo

Postboks 8131 Dep.
0033 Oslo

Telefon: 22 86 45 00

Telefaks: 22 86 49 73

Kongsvinger

Postboks 1260
2201 Kongsvinger

Telefon: 62 88 50 00

Telefaks. 62 88 50 30

ISSN 0806-3745

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway